

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE
Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XVI, NR. 170
<http://apostolul.slineamt.ro>

Octombrie
2014

Asociația culturală „Arte. Ro” laureată în Portugalia

La început de an școlar, Asociația culturală „Arte. Ro” prin membrii săi: prof. Cristina S. Petrariu- președintele asociației, Valentin S. Petrariu – vicepreședinte, și elevii, Andrei Nuțu și Delia Ciubotaru, membri ai asociației, a primit Premiul Special al juriului la prestigiosul Concurs Internațional de Artă pentru copii INTERNATIONAL

MEETING OF JUVENILE ART – Vouzela 2014 (Bienala de Artă Internațională pentru copii, ediția a VI-a, 2014 din Portugalia).

În cadrul festiv, în incinta primăriei orașului Vouzela, pe 22 septembrie, Asociația a primit o medalie de aur, o medalie de argint, 5 mențiuni de onoare și dreptul pentru 15 elevi de a participa cu lucrări în expoziția mondială.

Gazdele au organizat de asemenea un parcurs interesant pentru participanți, cuprinzând orașele Batalha, Nazare și Aveiro, unde elevii au luat contact cu arhitectura gotică tipic portugheză și au realizat schițe de peisaj și detalii de arhitectură.

După ce au fost premiați pentru lucrările expediate la concurs, câștigătorii, elevi de la cele mai prestigioase școli de artă (licee, cluburi, ONG-uri din Rusia, Ucraina, Ungaria, România, Polonia, India și Portugalia) au fost invitați să participe la o tabără de creație plastică ce a durat 6 zile. În acest răstimp, artiștii au surprins în lucrările lor fragmente din istoria orașului vechi, în lucrări de desen, grafică și pictură reprezentând poduri, clădiri, viaducte, stradele, biserici și piețe.

La sfârșitul taberei s-au premiat cele mai bune lucrări realizate pe parcursul celor 6 zile, iar Asociația a mai înregistrat o victorie

Prof. Cristina S. PETRARIU
(continuare în pag. 19)

BIRUIT-A GÂNDUL: Constantin TOMȘA – UN DICȚIONAR AL LITERATURII DIN JUDEȚUL NEAMȚ

de la copii la suprarealiști (secolul al XV-lea – 2012)

● NASC ȘI LA MOLDOVA OAMENI

Profesor, critic și istoric literar, publicist, Constantin Tomșa s-a născut la 3.11.1939 la Ghelăești, Bălănești, azi, Bârgăuani, Neamț. Cum peste câteva zile prietenul nostru aniversază 75 de ani de la naștere și va sărbători (cred) și lansarea pe piață a cărții menționată în titlul textului, îl felicităm de pe acum și-i urăm un tovarășesc LA MULȚI ANI! Acum, că am zis și m-am mântuit, să trecem la treabă. E lucru periculos să încerci să scrii despre un contemporan, pentru că toate frazele încep cu „eu”, și în cap nu-ți sună decât:

„Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost./ O să-și bată alții capul ...” ș. a.

Până acum, numele lui Constantin Tomșa era asociat, în mod automat, cu titlul cărții sale *Împătimit de lectură. Cărți și autori I-IV* (2002-2008); după apariția DICȚIONARULUI ... însă, lucrurile se vor schimba pentru că, fără îndoială, ne aflăm în fața unei cărți de care viitoarea *Istorie a literaturii române* va trebui să țină samă. Musai. Să ne întoarcem, deocamdată la *Împătimit de lectură*. Zice Tomșa: *Intenția autorului, prin această carte și prin tot ceea ce a scris și publicat, a fost aceea de a lua în discuție și de a prezenta celor interesați literatura și arta rea-*

lizate de autori locali, și nu numai, completând un gol dintr-un domeniu neglijat de cei care se afirmaseră deja în viața literară a ultimelor decenii ale secolului recent încheiat (...) de a surprinde fenomenul literar actual, mai ales de după 1990, luând în discuție atât cărțile celor ce se consideră consacrați, profesioniști, datorită admiterii lor în Uniunea Scriitorilor din România, mai ales în valul de după 1989, cât și a celor care, de multe ori, sunt etichetați veleitari. Acestora li s-au adăugat diverse articole referitoare la marile personalități ale literaturii române...

Mircea ZAHARIA
(continuare în pag. 6)

Ranger Junior în Parcul Național Ceahlău

● un proiect pentru ocrotirea muntelui

Proiectul „Ranger Junior în Parcul Național Ceahlău”, inițiat de Asociația „Pro Grințieș” și sprijinit de Consiliul Județean Neamț, s-a derulat în mai multe etape, asociația colaborând cu școlile din Grințieș – coordonator grup țintă Mihai Panțiru, Ceahlău – Daniel Dieaconu, Pipirig și Poiana Teiului – Cristian Vatamanu, Borca – Romulus Rășchitor, Bicz-Chei –

Aurel Găină, alăturându-se activităților și Școala Crăcăoani (coordonator grup țintă Dionisie Savin). Direcția de Administrare a Parcului Național Ceahlău a fost un partener mai mult decât util, fiind, alături de școli, o principală beneficiară a acestui proiect.

Deschiderea proiectului s-a făcut printr-o excursie tematică prilejuită de „Ziua Internațională a Biodiversității” în Parcul Național

Daniel DIEACONU
(continuare în pag. 19)

ACCESUL LA EDUCAȚIE DE CALITATE ÎN CONDIȚIILE CRIZEI ECONOMICE

Egalitatea de șanse în școala românească

Printre principiile care guvernează sistemul de învățământ din România se numără:

1. **Principiul echității** – în baza căruia accesul la educație se realizează fără discriminare;

2. **Principiul calității** – în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și bune practici naționale și internaționale;

3. **Principiul asigurării egalității de șanse;**

4. **Principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare.** (enunțate la Art. 3 din LEN)

Pornind de la **principiul echității:**

„În România, învățământul este serviciu de interes public și se desfășoară în limba română, precum și în limbile minorităților naționale și în limbi de circulație internațională.

În fiecare localitate se organizează și funcționează unități sau formațiuni de studiu cu limba de predare română și/ sau, după caz, cu predarea în limbile minorităților naționale ori se asigură școlarizarea fiecărui elev în limba sa maternă în cea mai apropiată localitate în care este posibil”. (LEN, Art.10, al. 1 și 2)

În ceea ce privesc principiile **echității și egalității de șanse:**

„Învățământul de stat este gratuit” (LEN, Art. 9) și obligatoriu de 11 clase, cuprinzând clasa pregătitoare, învățământul primar, gimnazial și liceal.

De asemenea „Statul garantează dreptul la educație al tuturor persoanelor cu cerințe educative speciale. Învățământul special și special integrat sunt parte componentă a sistemului național de învățământ preuniversitar”. (Art. 12 – (6))

Influența crizei economice

Aplicarea principiilor enumerate a fost limitată (și este încă) nu numai de criza economică dar și de alți factori precum:

– nerespectarea prevederilor Art. 2 – (7) din

LEN: „În România învățământul constituie prioritate națională”;

– subfinanțarea învățământului prin nerespectarea Art. 8 din LEN care prevede minimum 6% din PIB pentru finanțarea educației naționale;

– absența unui dialog social real.

Exemple concrete:

– Restructurarea repetată a rețelei școlare a dus la desființarea unui număr mare de unități școlare. În anul 1996 existau 29.815 școli, iar în 2011 aveam 7.204 (INS);

– Baza materială învechită la un număr mare de școli îngreunează asigurarea unei educații de calitate;

– Sărăcia datorată lipsei locurilor de muncă pentru mulți părinți, în special din mediul rural, a dus la numeroase cazuri de abandon școlar;

– Numărul de părinți plecați la muncă în străinătate și copii rămași nesupravegheați sau lăsați în grija rudelor și a vecinilor.

– Întârzierea banilor pentru decontarea navetei elevilor în anul 2013 – a determinat 783 de cazuri de abandon școlar (*sursa: adevarul.ro*);

– Lipsa motivației beneficiarilor educației cauzată de insuficiența și neatractiva ofertă de pe piața muncii;

– Salariile mici, nemotivate, au dus la ple-

care din sistem a multor profesori valoroși. Foarte puțini tineri mai sunt atrași de sistemul de învățământ;

– Promovarea de politici educaționale fără consultarea partenerilor sociali și fără debateri publice;

– Repetatele reforme, nefinalizate, creează instabilitate în sistem.

Implicarea FSLI și a sindicatelor județene afiliate în asigurarea accesului la o educație de calitate și promovarea egalității de șanse în România

– Liderii sindicali participă la procesul de monitorizare și evaluarea calității în educație (*Art. 263 din LEN completată prin OUG nr. 14/ 2013*);

– FSLI a implementat, în perioada 2010-2013, proiectul „Împună pentru calitate în educație”, POSDRU/ 57/1.3/S/33057;

– Sindicatul județean din Neamț, în parteneriat cu FSLI și alte instituții de educație a implementat, în perioada 2011-2013, proiectul „Promovarea prin activități inovatoare a egalității de șanse și gen în cadrul organizațiilor partenerilor sociali, cu accent pe instituțiile de educație”, POSDRU/97/6.3/S/63072;

– FSLI, în parteneriat cu CSDR, implementează proiectul „Dezvoltarea structurilor de dialog social în sectorul educație”, 2012_14522, finanțat de Guvernul norvegian.

Bibliografie: Constituția României; Legea Educației Naționale Nr. 1/2011; Legea Dialogului Social Nr. 63/2011; INS.

* Material prezentat în 20 februarie 2014, la Palatul Parlamentului, în cadrul Mesei rotunde cu tema *Dialogul social european în sectorul educație. Promovarea potențialului dialogului social prin întărirea capacității și dezvoltarea cunoștințelor la nivel național*, organizată de FSLI în colaborare cu Comitetul Sindical European pentru Educație (ETUCE).

Ioana PETREUȘ

TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT

Scriitori italieni la Piatra-Neamț

Vineri, 19 septembrie 2014, la Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț a avut loc lansarea volumelor „Timpul misterele” de Bruno Rombi și „Pedepsiți în iubire” de Pierfranco Bruni, apărute la Editura „Capriccio” din Piatra-Neamț.

Organizatorii – Fundația „Vacanțe muzicale” și Editura „Capriccio”, au beneficiat de sprijinul partenerilor – Asociația Internațională a Criticilor Literari din România, Reprezentanța Neamț a Uniunii Scriitorilor din România și Primăria Piatra-Neamț – în încercarea de a oferi publicului nemțean ocazia de a cunoaște literatura italiană contemporană în formula sa completă, carte – autor, și de a descoperi, prin cele

două volume, două partituri cu sonorități modulate în game diferite, dar circumscrise unei axe ce unește puncte cardinale imaginare. Astfel, în prezența lui Bruno Rombi și a editorului Constantin Horia Alupului Rus, au făcut considerații despre cele două volume dr. Adrian Alui Gheorghe, scriitorul Emil Nicolae, dr. Adrian G. Romila și traducătorul, dr. Ștefan Damian.

A apărut ultimul număr din Antiteze

Cu bani puțini, cu muncă voluntară, cu oameni care fac artă de dragul artei, încă mai apar în Neamț reviste literare. Cel mai recent număr al revistei „Antiteze”, lansat la Târgul de carte „Libris 2014” are un bogat și incitant sumar. De la editorialul Ralucai Naclad, „Antitezele sunt

viața”, până la Micul dicționar de argou al lui Cristian Livescu, ce încheie revista, citim proze, versuri, cronici literare, interviuri, cam tot ce trebuie unei reviste serioase. Am reținut: Mihai Ursachi – de la „ambasadorul melancoliei” la „autarul nimicului” (Cristian Livescu); „Cale luminoasă, domnule Hăulică” (Raluca Naclad); „Salman Rushdie și jocul revoluționar al diferențelor” (Cristina Emanuela Dascău); poemele de Liviu Ioan Stoiciu și Cezar Țucu; proze de Vasile Popa Himiceanu,

2014 – anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni

Am pierdut totul să nu ne pierdem și sufletul fiii mei...
(Ioan Alexandru, *Imnele Sfinților Martiri Brâncoveni*)

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat, în ședința din 29 octombrie 2012, ca anul 2014 să fie anul omagial euharistic (al tainei Spovedaniei și al Sfintei Împărțănii) și anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni.

Dintre numeroasele evenimente prin care au fost comemorați Sfinții Brâncoveni, semnalăm apariția a două lucrări de o reală valoare istorică și culturală: Dr. Oana-Mădălina Popescu, *Mărturie despre sfinții martiri Brâncoveni*:

Constantin-Vodă cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei și Ioan Alexandru, Imnele Sfinților Martiri Brâncoveni, ambele apărute la Editura Doxologia, Iași, 2014, cu binecuvântarea Înalt-preasfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Studiul doamnei dr. Oana-Mădălina Popescu își propune prezentarea și analiza câtorva dintre cele mai semnificative mărturii, provenind de la surse din secolele XVII – XIX, referitoare la activitatea religioasă a lui Constantin Brâncoveanu, precum și la martiriul său și al familiei. Demersul autoarei este centrat pe execuția domnitorului muntean, a copiilor săi și a sfetni-

cului Ianache Văcărescu în anul 1714, la Istanbul, din ordinul sultanului Ahmed al III-lea.

Întrucât personalitatea lui Brâncoveanu este definită cel mai bine de martiriul său, autoarea conturează și principalele direcții ale politicii religioase a principelui român.

Cinstirea ca sfânt a domnitorului Constantin Brâncoveanu este atestată de la începutul secolului al XVIII-lea, imediat după moartea sa. Mitropolitul Calinic de Heraclia, viitorul patriarh ecumenic (din anul 1726) și care se afla în capitala Imperiului Otoman când a avut loc uciderea Brâncovenilor, a compus un imn închinat acestora. Scris în limba greacă, poemul a fost tradus în românește de Petre Ș. Năsturel sub titlul *O mărturie grecească despre mucenicia lui Vodă Brâncoveanu* și publicat la Paris în anul 1987.

După cum demonstrează diverse surse istorice, contemporane evenimentului, marea majoritate provenind de la martori oculari, moartea Brâncovenilor a fost un martiric, ei refuzând trecerea la religia islamică pentru a-și salva viața. Studiul de față relatează atât duritatea regimului de detenție la care a fost supusă familia domnitorului, cât și scena execuției la care a participat însuși sultanul Ahmed al III-lea.

În cele din urmă cartea relatează stăruința în credința ortodoxă și demnitatea cu care Constantin Brâncoveanu a înfruntat moartea.

Autoarea citează numeroase surse, unele în premieră pentru literatura de specialitate (ale diplo-

maților francezi aflați la Istanbul, soli, călugări iezuiți, istorici, rapoarte consulare, cronici, presa europeană a vremii etc.), care atestă desfășurarea tragicului eveniment.

Bine documentat din punct de vedere istoric (140 de trimiteri la surse și documente) și sintetizat, studiul oferă specialiștilor informații inedite referitoare la contextul execuției Brâncovenilor.

Lucrarea domnului Ioan Alexandru, *Imnele Sfinților Martiri Brâncoveni*, cuprinde peste 30 de imne și 7 eseuri care ilustrează din punct de vedere istoric, religios și artistic personalitatea lui Brâncoveanu rămasă în memoria poporului român. Această antologie a apărut cu sprijinul familiei poetului Ioan Alexandru, sub îngrijirea domnului Costin Nicolescu.

Jertfa Brâncovenilor a fost întru unirea neamului românesc în credință jertfitoare și lucrătoare și reprezintă o pildă pentru mulți care se cere continuată peste veacuri. Sămânța ei rodește, iar rodirea ei

cheamă la rodire în continuare. Citez câteva versuri reprezentative: „*Las pe pământ cetăți și catedrale/ Dar cerurile-n ce mă vor primi/ Să nu vin la Tine cu mâinile goale/ Îngăduie-mă cu pruncii-a mă jertfi ...*” (Ioan Alexandru, *Din Imnele iubirii*, 1984) sau „*Brâncoveanu nu s-a temut de moarte/ Și de aceea e nemuritor/ Și neamul meu tot crește mai departe/ Și-n urmă tot rămâne jertfitor...*” (Ioan Alexandru, *Din Imnele Țării Românești*, 1981).

Epoca lui Constantin Brâncoveanu ne-a lăsat cea mai mare bibliotecă din sud-estul Europei și cel mai mare număr de documente scrise (peste treisprezece mii).

Recomand cele două lucrări menționate atât persoanelor interesate de istoria Bisericii Ortodoxe Române, istoria martiriului sfinților mărturisitori, dar mai ales celor care doresc să privească în istoria poporului nostru adevărate pilde de statornicie, demnitate și curaj.

Prof. dr. Mihai FLOROAIA

TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT

Violeta Lăcătușu, Nelu Căciuleanu; „România creștină între puterea rusească și cea americană” (Andrei Dărlău); „De la „limba-i o comoară” la ok; (Gheorghe A.M. Ciobanu); „Panait Istrati, Mediterana și literatura de călătorie” (Tudorel Radu) ș.a. Menționam la început că în Neamț apar reviste literare făcute de oameni de cultură care prestează muncă voluntară. Există județe în țară care au reviste literare subvenționate de consiliile județene sau locale, cu redactori plătiți (e adevărat, cu salarii modeste), reviste care apar lunar, fără întrerupere, de ani de zile. Putem da exemple multe, dar nu o facem pentru că am părea invidioși pe colegii noștri. Și culmea, în multe din aceste județe nu există mai mulți scriitori decât la Neamț. De reținut!

Conferințele Clubului de la Roma

Președintele Centrului de Cercetare al Clubului de la Roma, dr. Călin Georgescu, a susținut marți, 23 septembrie 2014, în sala Teatrului Tineretului o conferință sub genericul „Motivația: România” în cadrul căreia au fost abordate mai multe teme privind *Rezervele și resursele naturale ale României, Impulsionarea transparenței și colaborării sociale, ca factori cheie ai dezvoltării, Valorificarea specificului național, o viziune comprehensivă asupra viitorului României*.

Dr. Călin Georgescu a deținut funcțiile de Raportor Special ONU pentru efectele adverse ale transportului de produse și deșeuri toxice și periculoase asupra realizării drepturilor

omului, a fost Reprezentant pentru România al Comitetului Național al Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), Secretar General al Asociației Române pentru Clubul de la Roma (ARCoR) și membru fondator al Institutului de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare (IPID), iar actualmente este Președintele Centrului European de Cercetare al Clubului de la Roma.

Clubul de la Roma este o denumire simbolică pentru o organizație al cărei scop este acela de a supune atenției întregii lumi diverse aspecte referitoare la viitorul planetei. Această organizație are în componența sa oameni de știință, economiști, oameni de afaceri, înalți funcționari publici, șefi de stat și foști șefi de stat de pe toate continentele.

Nicolae SAVA

LUCIAN CORNEANU – In memoriam

La mijlocul lunii decembrie 1989, se organizau la Iași „zilele Creangă”, sărbătoare tradițională, lipsită de mămăliga moldavă, dar presărată cu luări de cuvânt ale unor cărturari de marcă, cu întâlniri ale prietenilor din diferite colțuri ale țării și ale provinciei, inclusiv din Basarabia.

Fusese dată șfară în țară că se va respecta tradiția, mai cu samă că era un decembrie cald și senin, așa că frigul nu ne punea piedici în realizarea proiectului. Aveau să ne cuvânteze, în Aula Magna a Universității, Academicianul Constantin Ciopraga și savantul chimist Cristofor Simionescu, cel care i-a scris (cică) teza de doctorat analfabetei Elena Ceaușescu.

Pentru a fi de față la ceremonii, în dimineața de 15 decembrie 1989, un autocar ticsit cu dascălii de română din Neamț a pornit devreme către capitala Moldovei. Veselie, snoave, bârfe pe șoptite, bancuri cu Ceașcă și Bulă, de parcă, dincolo de vârstele pestrițe ale călătorilor, toți ar fi fost niște școleri pomiți fără privegherea dirigintelui într-o excursie de două zile, că atâta trebuia să-l sărbătorim pe dragul nostru Ion de la Humulești. Cunoșteam bine programul, fiind eu unul dintre organizatorii expediției. Știam în ce amfiteatru vom asculta glasurile celor doi academicieni, la ce cantină vom mânca și în care cămin școlar vom petrece noaptea ieșeană.

Prima surpriză neplăcută: În Aula Magna a Universității, cuvântările celor doi au fost scurte, obosite, ciudate... La sfârșitul alocuțiunii sale Cristofor Simionescu ne-a anunțat sec sfârșitul „zilelor Creangă”, urând drum bun la întoarcerea acasă sutelor de oaspeți.

A doua: La cantina liceului de filologie „Mihai Eminescu”, unde trebuia să poposim pentru dejunul plătit de noi cu anticipație, ușile erau încuiate și două femei speriate, înfrigurate și cam mute, ne-au oferit la repezeală niște pachete cu hrană rece. Dar elevii unde se aflau, că doar nu începuse vacanța? ne-am nedumerit noi. A, elevii, vască elevii, păi elevii... ăăă... primiseră un soi de prevacanță și plecaseră la casele părințești. Hm! asta-i bună!? Dar, mă rog, ce nu se putea întâmpla în scumpa mea patrie...

Prin oraș, deși vremea era bună, nimic din forfota obișnuită a târgului moldovenesc!? Autocarele noastre, am băgat de samă, erau escortate de mașini ale miliției, cu girofarurile în funcție. Parcă am fi fost o delegație guvernamentală condusă cu alai polițienesc pe străzile pustii. Altă năzbătie pe care n-o înțelegeam, dar căreia nu-i

dădeam atunci nici o atenție, strângând din umeri, amuzându-ne și gata!

Dacă ne părea rău de ceva, era graba mare cu care fusesem trimiși la domiciliile noastre, de parcă am fi fost ciumați. Ba unora dintre dascăli, amintindu-și că plătiseră niște dejunuri mici și mari și niște cine, le venise chef de scandal financiar, cerând cu decizie banii înapoi. La chestia cu paralele, ținta eram chiar eu, în calitatea mea de șef de filială a Societății de Filologie, dar mai cu stăruință era Lucian Corneanu, casierul expediției.

El m-a asigurat în șoaptă că are la sine banii cu pricina, dar mai trebuie să știu că nu vom putea ajunge acasă în acea seară, fiind nevoiți a poposi la Oglinzi, unde funcționau hotelul și restaurantul băilor, devenite de multă vreme tabără școlară de vacanță. De ce să poposim acolo!? Uite-așa! Nu voiam să stric mai mult dispoziția camarazilor de drum; prin urmare am mers pe mâna lui Lucian fără de comentarii în plus. Și cu una-alta, pe înnoptate, am ajuns la Oglinzi, unde eram așteptați cu luminile aprinse și cu mesele întinse.

Altă minune: De unde știuseră cei din tabăra de la Oglinzi că vom poposi acolo, încât să ne asigure masa și să încălzească dormitoarele?!? Am

presupus că era un aranjament ad-hoc al lui Lucian, printr-un telefon la plecarea din Iași și nu mi-am mai bătut capul cu șarade.

Îmi amintesc cu plăcere că masa de seară a semănat cu un banchet, neobișnuit la vremea aceea de foame și frig în case. Colegii au fost încântați; chestiunea cotizațiilor nu s-a mai ridicat; vinul negru a sporit buna dispoziție; în concluzie, „ziua Creangă” se termina cât se poate de bine, de la cină nelipsind celebra tochtură moldovenească, însoțită de un fel de mămăligă urbană, bună la gust, arătoasă la culoare, dar prea moale, căci se rătăciseră pe masă și brânză de vaci cu smântână, și caș frământat, și sarmale în foi de viță, și sus pomenita tochtură, toate cerând felurite feluri de mămăliguță, ci nu un singur fel, cum ni se servise.

Pe la finele festinului surpriză, când se cânta frumos și patriotic muzică populară, Lucian m-a tras deoparte și m-a dumerit despre șirul de surprize ale zilei: La Iași se pusesse de o revoltă contra lui Ceaușescu, organizată de studenți și de muncitorii de la Atelierele Nicolina, ale Căilor Ferate.

Mihai-Emilian MANCAȘ

Cine știe?

Un profesor vârstnic, invitat la o televiziune, propunea îndreptarea învățământului românesc, nu prin examene complicate, programe europene, ori pedepse depășite de vremuri, ci pur și simplu prin mărirea salariilor celor din sistem. Să nu uităm că în perioada interbelică, Educația primea de la Guvern 17% din PIB, iar 98% din tinerii care plecau la studii în străinătate, reveneau acasă, în România și puneau umărul la propășirea ei. Pe atunci bunăstarea nu era o fată frumoasă, hachițoasă care se ascundea de apostolii neamului, care își turna apă cu gheață în cap. Ca...

Argumentele profesorului intervievat? Copii din bănci imită pe dascăli în toate, până și în micile ticuri pe care le au. Evident, dacă profesorii se impun prin prestația lor. Ne referim la dascălii înnașcuți, cu har pedagogic, nu la cei fără zvărc, leșinași și fără evlavie. Ce s-ar întâmpla dacă Domnul Trandafir de azi ar avea retribuție de parlamentar? Păi, probabil ar veni la școală cu Ferrari, ar purta costume Armani, iar vara s-ar relaxa la Dubai sau Capri în loc să-și bată capul la meditație cu toți tolmăcii de tranziție. Și așa ar mai putea face ceva. Să le zică, elevilor cu ton: „Vedeți loazelor, chiar așa arată cineva căruia i-a plăcut cartea!”

Numai că, în anul de grație 2014 lucrurile stau altcum. Spre rușinea noastră, dascălii neamului sunt nevoiași, vai de capul dumnealor. Elevii nu se mai omoară cu cartea, se sinucid cu drogurile și băutura. Paradoxal, nici elevii merituosi nu-și mai imită mentorii. Am avut în studenție un mare profesor, pe Theofil Simenschy, om de calitate. Cunoștea: latina, persana, spaniola, greaca veche, italiana, germana. Toți studenții îl iubeau și admirau. A muncit 56 de ani la o carte monumentală, cu 6000 de cugetări în 14 limbi. Numele ei? „Dicționarul înțelepciunii”, a fost publicată la Iași de Editura „Junimea”. Studenții domnului profesor au citit-o și au hotărât să-l imite. Niciunul n-a reușit. Așa arătau profesorii de altădată. Întrebarea e alta: Încotro se îndreaptă școala românească? Răspuns: Cine știe?

Dumitru RUSU

TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT

Colocviile de la Putna

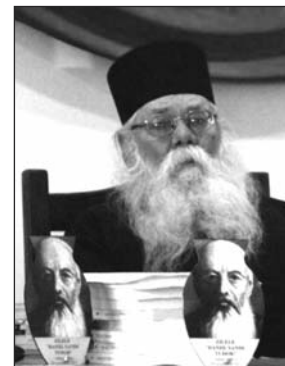
↑ n fiecare an, la Mănăstirea Putna se organizează o sesiune de colocvii la care sunt invitate personalități din mai multe domenii – religie, literatură, învățământ, știință, artă, folclor etc. – care susțin referate tematice în cadrul unor simpozioane.

În acest an, colocviile s-au desfășurat între 18 și 21 septembrie, sub genericul „Jertfă și creație”, cel evocat fiind regretatul Dan Hăulică, una dintre personalitățile prezente până acum an de an la Putna. Au participat, între alții, academicianul Alexandru Zub, prof. univ. Ion Pop, preoți și ierarhi din Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților ș.a. Din Neamț au fost prezenți scriitorii Raluca Naclad (cu referatul „Foița de

săpun, palimpsest al identității carcerale. Note pe marginea memoriilor lui Ion Ioanid *Închi-soarea noastră cea de toate zilele*”) și Adrian Alui Gheorghe („Poezia în închisorile comuniste”). Colocviile de la Putna s-au desfășurat sub organizarea și binecuvântarea ÎPS Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților.

Sesiune de comunicări „Daniil Sandu Tudor”

Biblioteca județeană, în colaborare cu Mănăstirea Neamț – Schitul Cărbuna (stareț, părintele Elefterie Păduraru) și Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi” de la Neamț au organizat în perioada 24 – 26 septembrie 2014 a VI-a ediție a manifestării *Zilele*

„Daniil Sandu Tudor”.

Sesiunea de comunicări pe tema „Daniil Sandu Tudor și Rugul Aprins în documente și mărturie” (moderatori – scriitorii Marius Vasileanu și Adrian Alui Gheorghe) i-a avut ca protagoniști pe George

Enache (profesor, Universitatea Dunărea de Jos, Galați); Ioana – Zoia Ursu (teolog și doctorand în istorie, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca); Adrian Nicolae Petcu (cercetător,

Dumitrița VASILCA: *Am ținut foarte mult să avem această vorbire pentru că suntem prieteni și te prețuiesc și pentru că astăzi a fi împătimit de lectură este o „rara avis”...*

Constantin TOMȘA: Problema pasiunii pentru lectură se discută tot mai mult în ultimii ani, mai ales după 1989. Gustul pentru lectură se formează în timp prin contribuția mai multor factori, dar, ca în orice activitate umană, terenul pe care cade „sămânța” trebuie să fie fertil, altfel spus, individul trebuie să fie înzestrat cu o genă specială. Eu am avut șansa să mă nasc într-o familie care avea în casă o singură carte, cea mai importantă dintre câte s-au scris până în prezent și care a stat și stă la baza întregii literaturi a lumii și nu numai, iar mama mea era o cititoare de povești, la fel de împătimită, cum am devenit eu mai târziu. În școală, am avut parte de îndrumările profesoarei Georgeta Pralea-Buzilă, de la Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț. În timp, cartea și lectura au constituit modul meu de viață.

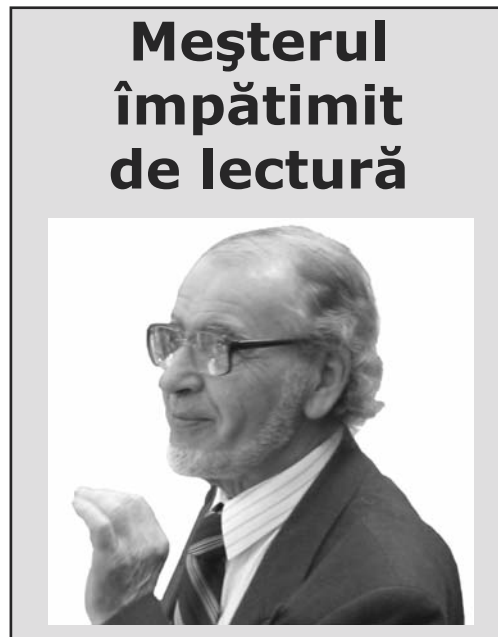
D. V.: *Ca profesor, ai fost pentru mine un model de seriozitate și de demnitate. Îți mai amintești cât de „temut” erai?*

C. T.: Poate, „temut”, dar nu urât. Aveam teamă de mine doar cei certați cu disciplina și cu munca serioasă, deoarece eram foarte exigent cu mine și, apoi, cu cei din jur, fie elevi, colegi de cancelarie sau indivizi care trăiau pe baza altor principii ce nu aveau în vedere seriozitatea, cinstea, respectul reciproc. Mi-amintesc ultima mea participare la ultima sesiune de examen de bacalaureat, la un liceu din Roman, când am solicitat să fiu înlocuit, pe motiv că nu puteam să acord, la cererea președintelui de comisie, notă de trecere unui elev care nu a spus niciun cuvânt în fața comisiei, cu toate insistențele acesteia. Desigur, varianta oficială a motivului înlocuirii mele, formulată propagandistic de către un vremelnice, anonim și zelos inspector școlar, ajuns pe post ca membru al unui partid, a fost că eram necorespunzător de aceea am fost „dat afară” din comisie. Nu dau nume pentru că nu merită să mai fie amintite...

D. V.: *„Apostolul” Costică Tomșa a salvat memoria Revistei printr-o muncă titanică. De unde atâta răbdare aritmetică?*

C. T.: Îmi permit să afirm: calificativul „titanic” este prea mult pentru a caracteriza munca mea în colectivul redacțional al revistei *Apostolul*. Cât privește „răbdarea aritmetică”, fac o precizare: eu sunt absolvent al unui institut de

învățători, după terminarea căruia am urmat studii universitare. În institut, am studiat aritmetica și metodică predării aritmeticii, care m-au învățat să fiu ordonat, să urmez un anumit traseu în rezolvarea „problemelor”, formându-mi o anumită conduită de muncă și viață pe care am respectat-o și o respect permanent. Totdeauna am fost preocupat de realizarea unor activități judicioase proiectate, ale căror rezultate să-mi dea satisfacția muncii depuse.

D. V.: *Să vorbim acum despre familia ta frumoasă. Lumea trebuie să știe ce tată înțelept ești...*

C. T.: Acum ai atins o coardă sensibilă a sufletului meu. Mi-am întemeiat o familie de timpuriu. Aveam douăzeci de ani neîmpliniți (1959), când m-am căsătorit cu colega mea de grupă de la Institutul Pedagogic de Învățători din Iași – Cătălina Anton, cunoscută învățătoare, o bună profesionistă, cu care am împărțit și bune și rele timp de 38 de ani, până la trecerea sa la cele veșnice. Am doi copii: Delia-Carmen și Onest, ambii stabiliți în Germania, doi nepoți – Miruna-Elena, stabilită în Olanda, și Emanuel, proaspăt admis în clasa a IX-a la Colegiul „Petru Rareș”, unde am fost și eu elev. După încheierea primului mariaj, am început o nouă viață de familie cu Viorica Scurtu, rămasă singură cu cinci băieți, după decesul soțului; ultimul dintre copii este student în ultimul an de

studii. Toți cei din cele două familii alcătuiesc o nouă familie în care domnește liniștea și buna înțelegere, fiecare fiind preocupat să nu tulbure liniștea colectivă.

D. V.: *Cu ce fel de baterii astrale te-a înzestrat Dumnezeu de-ai putut depăși toate nevoințele?*

C. T.: Nu știu să răspund exact la această întrebare. Necazuri au fost (cel mai recent și mai mare, în februarie anul acesta), dar, de fiecare dată, am privit în jur și am constatat că unii sunt mai încercați decât mine. De fiecare dată am trecut peste necazuri, convins fiind că viața este prea frumoasă ca să nu ne bucurăm de fiecare zi pe care o trăim. M-am bucurat de fiecare realizare a mea și a celor din jur. Nu am privit cu invidie la cei care realizează mai mult decât mine și făceam tot posibilul să fiu „în rând cu lumea”.

D. V.: *Eu cred că măsura este cuvântul tău de ordine. Învăță-ne și pe noi cum să ne ținem firea.*

C. T.: Este adevărat că în tot ceea ce face omul trebuie să fie cumpătat. Există o limită a fiecărui om peste care nu poate trece. De fiecare dată m-am străduit să fac lucrurile cât mai bine și același lucru l-am cerut și celor pe care i-am avut învățăcei, mi-au fost subordonați sau cu care am colaborat. Cuvântul de ordine: exigență cu tine însuși și cu cei din jur, dar nimic cu patimă în sensul peiorativ al acestui cuvânt.

D. V.: *Spune ce vrei să transmiți cititorilor noștri în final.*

C. T.: Având în vedere că marea majoritate a cititorilor revistei *Apostolul* sunt cadre didactice, mă adresez acestora, în primul rând, cu rugămintea de a depune cât mai multă stăruință pentru o nouă revigorare a învățământului românesc, care, se pare, a intrat într-o perioadă de declin de când se tot „reformează”, după placul fiecărui nou ministru chemat să conducă destinele acestui sector deosebit de gingaș și de sensibil. Totodată să contribuie la îmbunătățirea continuă a conținutului revistei *Apostolul*, pe care o dorim cât mai longevivă.

D. V.: *Țin să-ți mulțumesc din suflet că n-ai plecat niciodată din grupul meu de prieteni de care sunt foarte mândră.*

C. T.: Iubesc foarte mult oamenii, pe cei frumoși pe dinafară, dar mai ales pe cei frumoși pe dinăuntru. Desigur, faci parte din această categorie.

A consemnat Dumitrița VASILCA

TRFŌCULT □ TRFŌCULT □ TRFŌCULT □ TRFŌCULT □ TRFŌCULT □ TRFŌCULT □ TRFŌCULT

CNSAS); Ieromonah Elefterie Păduraru, Schitul Cărbuna – Mănăstirea Neamț ș.a.

Premiul Daniil Sandu Tudor al acestei ediții a fost acordat lui Marius Vasileanu din București, profesor de Istoria Religiiilor, scriitor, pentru contribuția sa la promovarea valorilor circumscrie curentului cultural-spiritual „Rugul Aprins”, pentru îngrijirea volumelor „Universalism românesc” de Daniil Sandu Tudor și „Admirabila Tăcere. Jurnal inedit 1967-1968”, de Alexandru Mironescu, ambele apărute recent la Editura Eikon. La precedentele ediții au primit acest premiu scriitorul Paul Aretzu, cărturarul Petru Ursache, criticul, eseistul și poetul Gheorghe Grigurcu, poetul Gheorghe Simon, scriitorii Ioan Pinteș și Magda Ursache.

Vernisajul Taberei de la Tazlău

În organizarea Uniunii Artiștilor Plastici din România – Filiala Neamț, miercuri, 1 octombrie 2014, a avut loc, la Galeria „Lascăr Vorel”, vernisajul expoziției „Tabăra de arte plastice Victor Brauner, ediția a III-a, Tazlău 2014”. Pe simezele galeriei, până la 15 octombrie, am putut admira lucrări de Grigore Agache, Mihai Agape, Dumitru Bostan, Dumitru Bezem, Mircea Ciacăru, Violeta Dinu, Lucian Gogu-Craiu, Iosif Haidu, Dinu Huminiuc, Ciprian Istrate, Cristina Petrariu-Spânache, Ștefan Potop, Cristinel Prisacaru, Lucian Tudorache și Gheorghe Vadana.

Anul acesta am organizat prima tabără de pictură aici la Tazlău, dar marea provocare

criticul de artă Lucian Strochi. (N. S.)

pentru filiala noastră este să punem bazele unei tradiții în acest sens, deci să realizăm un proiect mai consistent și de durată, ne-a declarat Ștefan Potop, președintele filialei. Expoziția a fost prezentată de

Constantin TOMȘA – UN DICȚIONAR AL LITERATURII DIN JUDEȚUL NEAMȚ de la copiiști la suprarealiști (secolul al XV-lea – 2012)

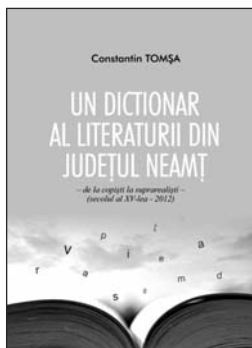
(urmare din pag. 1)

Cele patru volume ale **Împătimit...**, eseurile monografice **Lucian Strochi sau Ieșirea din cuvânt** (2003) și **Cristian Livescu sau Viața interioară secretă a imaginii** (2005), împreună cu volumul **Contemporan cu ei. Fișe de dicționar** (2009) au fost primite cu susținere sau cu admirație de „contemporani”. Eu însumi, suferind de scenarită ca tot românul, i-am huiduit cele două eseuri monografice, dar îmi cer scuze după ce am răsfoit DICȚIONARUL...; toate acestea, împreună cu bibliograficele revistelor **Apostolul** și **Asachi** nu au fost decât etape de antrenament în realizarea unei lucrări fundamentale.

Să reținem, totuși, înainte de a trece la cestiune, că viața intelectualului Constantin Tomșa s-a intersectat activ și direct cu evenimentele culturale majore ale ultimilor 50 de ani din Neamț (*Festivalul Spectacolelor de Teatru pentru Copii și Tineret de la Piatra-Neamț, Vacanțe Muzicale la Piatra-Neamț, Bienala de Artă Plastică «Lascăr Vorel», Șezătoare la Humulești, Sărbătoarea Muntelui Ceahlău, Sadoveniana, Salonul de carte «Libris» ș. a.*) și că atenta consemnare a acestora în presa de profil (*Antiteze, Apostolul, Conta, Contemporanul, Îndrumătorul cultural, La Tazlău, Melodium, Monitorul de Neamț – Suplimentul literar și artistic, Țara Hangului ș. a.*) a constituit o parte serioasă a materialului documentar al DICȚIONARULUI.

● UN BASTION PE METEREZELE ISTORIEI LITERATURII ROMÂNE

Dacă limba română se apără cum poate de atacurile barbarismelor sau ale mahalalei, istoria literaturii române – sau al prezentului care e pe cale să devină istorie – trebuie conservată pentru că e extrem de interesant cum ceme valorile sita timpului. Răsfoiți „Istoria...” lui Călinescu să vedeți ce s-a întâmplat cu celebrii „și alții”... Ceea ce propune Constantin Tomșa în cele vreo 600 de pagini ale dicționarului său sunt o prea bună materie primă pentru sita cu pricina. Pentru că e o încercare de depistare și consemnare a valorilor, fără pretenția clasificărilor și ierarhizărilor.

După cum mărturisese autorul în PRECIZAREA care deschide volumul, *Întreprinderea noastră are ca scop cuprinderea mării majorității a celor care, din cele mai vechi timpuri (de la Pomelnicul de la Bistrița, 1407, de exemplu) și până astăzi (în anul 2012), prin strădania lor, au contribuit la crearea unei zestre culturale materializată în ceea ce numim curent carte, pe un teritoriu pe care în prezent îl numim convențional Județul Neamț...*

Și citez în continuare câteva repere lămuritoare pentru cititori și cărcotași: *Lucrarea noastră conține mai multe tipuri de articole: autori (cronicari, scriitori, autori de scrieri bisericești, folcloriști, publiciști, traducători ș. a.), editori, scrieri anonime, publicații periodice (literare, culturale, cu pagină sau supliment literar), grupări și societăți literare sau culturale, case memoriale. Trebuie spus că acest ultim segment este unul dintre punctele forte ale lucrării, asupra căruia vom reveni.*

Apoi, după ce precizează că cei incluși în dicționar trebuie să-și fi trăit viața – sau o parte din ea – în Neamț și să aibă cel puțin o carte publicată, autorea precizează: *Articolele diferă ca dimensiune, în funcție de opera autorului, de documentația de care a dispus autorul acestui volum și sunt alcătuite din: biografia, comentariul operei și bibliografie... inclusiv aprecierile noastre. Bibliografia are două părți componente: opera (în volum și în periodice), referințe (din periodice, cu indicarea titlului publicației, a numărului și a anului, ex, RL.: * 5/2011; din volume: antologii, istorii ale literaturii etc.) și un fragment dintr-un text critic.*

Urmând rigorile impuse de o asemenea lucrare științifică (*Menționăm, în mod special, că am preluat și am adaptat la specificul lucrării noastre normele lexicografice folosite în redactarea Dicționarului general al literaturii române I-VII, Academia Română, Ed. Univers Enciclopedic, 2004 – 2009.*), sunt paginate riguros lista de abrevieri

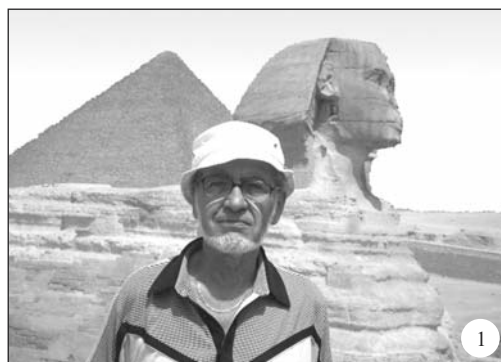
uzuale, o bibliografie pe care o recomandă, fără a avea pretenția că este exhaustivă (*a. enciclopedii, dicționare, istorii literare, monografii, studii, ediții, într-o formă abreviată transparent; b. arhive, periodice, culegeri, antologii, pentru care am folosit siglele formate din majuscule*). Modelul este tot cel al Dicționarului Academiei Române, și, fără să vreau, îmi vin în minte două versuri din „Cărțile”: *Greșind cu tine chiar, iubesc greșeala: / S-aduc cu tine mi-este toată fala ...* Asta dacă nu cumva domnul Tomșa emite pretenții ceva mai mari. (Ceea ce mi s-ar părea normal, având în vedere că la ediția lui Eugen Simion au trebăluit cam un vagon de colaboratori.)

● MAI FRUMOASĂ ȘI MAI DE FOLOS ÎN TOATĂ VIAȚA OMULUI ZĂBAVĂ

Această carte n-a apărut fluierând. Cu siguranță, Constantin Tomșa face fișe de peste patruzeci de ani și citește toată presa literară cam de tot atâta timp (afirmație din fișa lui Nicolae Sava). Ar fi interesant de știut când s-a

născut acest proiect, dar, deocamdată el există (Am pipăit cartea doar în ediția electronică, la ora comiterii acestor rânduri ea nepărăsind încă teascurile tipografiei Autograf.), și aduce un elogiu literei tipărite în această parte de țară. Nu e important dacă au fost incluși sau nu toți autorii din domeniile propuse (C.T.: *unii, din neștiința noastră, unii din lipsa materialului documentar, alții, care nu au răspuns chestionarului pe care l-am difuzat*), important este că autorul aduce și comentează informații decisive – dă samă, cum ar spune cronicarul – despre fapte și așezăminte culturale din ultima (aproape ultima?) jumătate de secol. Și citez aici **manifestările literare**: Antologia scriitorilor români contemporani, Clubul de Poezie, Colocviile *Asachi*, Colocviile naționale de poezie, Concursul național de creație literară *Mihail Sadoveanu* (proză), Concursul

INFOCULT □ INFOCULT □ INFOCULT □ INFOCULT □ INFOCULT □ INFOCULT □ INFOCULT

Germana, limba marilor idei

În parteneriat cu Ambasada Republicii Germania la București, DAAD – Deutscher Akademischer Austausch Dienst / German Akademischer Austausch Service, Goethe Institut, Demokratisches Forum Der Deutschen Grosswardein și Forumul Democrat al Germanilor din Piatra-Neamț, miercuri, 1 octombrie 2014, la Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț a avut loc vernisajul unei expoziții ce a reunit fotografiile ale unor personali-

tăți ale culturii române formate în spațiul cultural german.

Pledoaria pentru cultura germană a fost susținută de reprezentanți ai Ambasadei Germaniei la București, de reprezentanți ai Forumului German din Piatra Neamț și de scriitorul Adrian Alui Gheorghe, directorul Bibliotecii. Manifestarea a fost completată de un recital al Grupului coral Edelweiss al Forumul Democrat al Germanilor – Piatra-Neamț. Pentru participanții la acest eveniment, organizatorii au oferit șansa de a câștiga un curs de limba germană pentru începători.

Cursuri pentru învățarea limbilor străine

Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț organizează, în perioada 20 octombrie

2014 – 6 februarie 2015, o nouă serie de cursuri de învățare a limbilor străine: Curs de limba engleză – nivel intermediar (două grupe: Grupa 1: 20 octombrie 2014 – 4 februarie 2015, Grupa 2: 21 octombrie 2014 – 5 februarie 2015) și Curs de limba germană – nivel începător (o grupă: 20 octombrie 2014 – 6 februarie 2015).

Cursurile au o structură de 36 de ore, fiecare și se vor desfășura bisăptămânal, pe parcursul a 24 de ședințe de 60, 90 sau 120 de minute, în funcție de specificul cursului. Se vor desfășura dimineața și după-amiaza, după următorul program: Cursul de limba engleză – nivel intermediar, Grupa 1: luni și miercuri, între orele 17.00 – 18.30, Grupa 2: marți și joi, între orele 9.00 – 10.30; Cursul de limba germană – nivel începător: luni și vineri, luni între orele 11.30 – 13.30, vineri între orele 11.00 – 12.00.

Constantin TOMȘA – UN DICȚIONAR AL LITERATURII DIN JUDEȚUL NEAMȚ de la copiiști la suprarealiști (secolul al XV-lea – 2012)

național de poezie Aurel Dumitrașcu, Sadoveaniana, Serile de poezie de la Vânători-Neamț, Târgul de Carte Libris, Zilele Ion Creangă, la care se adaugă și articole vaste despre societăți culturale din Neamț (Buhalnița, Bicaz, Tazlău, Vânători-Neamț, Societatea Corpului Didactic din Județul Neamț, Societatea Culturală George-Radu Melidon, din Roman, Societatea Scriitorilor din Județul Neamț), Asachi, societate științifică-literară, Asociația Teatrului Folcloric din România și Republica Moldova (ATFRRM), case memoriale/ muzee (literare): Ion Creangă, Calistrat Hogaș, Veronica Micle, I. I. Mironescu, Visarion Puiu, Mihail Sadoveanu, Alexandru Vlahuță ș.a. Dacă la cele citate, adăugăm adevăratele exegeze despre reviste, de la Propășirea la Apostolul, de la Asachi la Antizeze și de la Caietele de la Durău la Conta, atunci imaginea creionată e aproape completă. E de subliniat faptul că autorul nu relatează pur și simplu, ci se implică efectiv în descriere/poveste, luând atitudine în numele bunului simț și al valorilor culturale autentice. Sunt deplânse atât manifestările care au dispărut (Colocviile Naționale de Poezie și Critică Literară de la Neamț, Festivalul de Teatru Yorick, Festivalul de Film pentru Copii ș.a.), cât și cele care s-au demonizat, fie prin pierderea continuității (Festivalul Spectacolelor de Teatru pentru Copii și Tineret), fie prin deteriorarea statutului (Vacanțele Muzicale).

Aceeași atitudine exigentă se desprinde și din paginile DICȚIONARULUI referitoare la personajele prezentate – documentare solidă, dar și critică riguroasă; nu idei nerumegate, ci sensuri și direcții – cu care ne-am obișnuit deja din acea critică de întâmpinare asumată deja în publicistică sau volum.

Câteodată, când e vorba de lucruri mai gingașe, autorul aruncă pisica în curtea colaboratorilor (Cristian Livescu: ...18 volume de poezie publicate în opt ani, nici unul sub trei sute de pagini (!), ceea ce înseamnă mai bine de șase mii de pagini și un total de vreo șapte mii de poezii (cam vreo două-trei pe zi!), la edituri diverse [...], atrag atenția asupra unui autor greu de oprit în ale scrisului, devenit inevitabil membru al Uniunii Scriitorilor: Martin Abramovici avocat în Piatra-Neamț, originar din Botoșani).

Altădată, își asumă clar un punct de vedere, ca în cazul lui Nicolae Căruțeru (...deși unele texte ale sale [despre realități comuniste] pot fi socotite mai puțin realizate din punct de vedere literar, ele conțin și unele portrete bine realizate. Mai puțin inspirate,

sunt cărțile în care autorul versifică din operele lui Ion Creangă [De-ale lui Ion Creangă... în versuri. Amintiri din copilărie. Povestiri] și ale lui Hogaș [Pe drumuri de munte cu Calistrat Hogaș – Amintiri dintr-o călătorie... în versuri], având în vedere că toate inițiativele predecesorilor săi în această direcție, nu s-au bucurat de succes.), sau în cazul lui Daniel Corbu (...și-a încercat puterile și în alcătuirea de ediții critice, dar, se pare, după cum a fost comentată cea dedicată poetului Mihai Ursachi [V. Mihai Ursachi, Arca. Opera poetică, 2006.], că intenția nu este suficientă, în astfel de întreprinderi, impunându-se un anumit tipic, o anumită rigoare științifică și, nu în ultimul rând, o mare grijă pentru tot ce ar putea fi pus în pagină întru realizarea unui profil cât mai exact al autorului și al operei acestuia...)

Dar, când e vorba de teritoriul lui, Constantin Tomșa devine necruțător (... Constantin Prangati a adunat, a selectat, a comparat și a corectat informații, punând la dispoziție un instrument de lucru absolut necesar celui care va dori să cunoască trecutul și prezentul cultural și științific al Moldovei-Sub-Munte...) Nu imputăm autorului faptul că unele persoane au intrat în Dicționar prin efectul de simpatie [v. sensul medical al cuvântului] sau pe criterii, altele decât cele de valoare culturală ori științifică, și s-ar impune, în cazul unei noi ediții, să nu omită a include și cărturari, oameni de cultură

precum mitropolitul Varlaam, Ronetti Roman, George-Demetru Pan, Garabet Ibrăileanu, Gheorghe Anca, Elena-Ghirvu Călin, Felicia Marinca, Dorina Rădulescu, Eugen Zehan ș. a. Pentru a spori valoarea științifică a lucrării, poate ar fi fost necesară alcătuirea unui indice de nume și chiar o bibliografie. Se pare că nu s-a avut în vedere nici un echilibru în ceea ce privește mărimea articolelor, în funcție de valoarea fiecărei personalități incluse în Dicționarul oamenilor de seamă din Județul Neamț)

Nu lipsesc însă nici vorbele bune. Astfel, despre Nicolae Sava afirmă că a fost și este permanent un observator atent la tot ceea ce s-a întâmplat și se întâmplă în domeniul culturii și al artei, că a notat și notează conștiincios ca un cronicar al timpului său și că, din tot ceea ce a consemnat de-a lungul anilor, se poate alcătui o evidență amănunțită și exactă, o istorie a întâmplărilor culturale, pe care nu credem că a mai realizat-o cineva cu atâta conștiinciozitate ...

Desigur, citarea vorbelor bune ar putea fi continuată... Ca și a celor mai aspre... Mă îngrozesc când mă gândesc câtă inteligență, muncă, timp și răbdare, a irosit autorele în acest demers. Dincolo de aprecierile sale critice, a trebuit să găsească, pentru final, citatul care să definească cât mai bine o personalitate sau o operă, cu semnături de la Cartojan la Ciopraga, de la Călinescu la Ulici. Și nici nu vreau să știu câte corecturi au avut bibliografiile lui Dosoftei, Creangă sau Sadoveanu. Cum nu vreau să știu zavera pe care o va stârni cartea în zona literaților plăieși nemțeni. Ceea ce știu, și fără îndoială afirm, este că frumoasa zăbavă a autorului asupra cărților a rodit cu folos. Spre bucuria noastră și a celor care vor mai iubi cartea. O vreme.

Mai precizăm că Un dicționar al literaturii din județul Neamț, a avut girul editurilor Crigarux și Cetatea Doamnei și apărut la tipografia Autograf cu sprijinul generos al SC RIFIL SA Săvinești (ec. Ion Strătilă și Luigi Bodo) care a sponsorizat integral editarea acestui dicționar.

P.S. Fotografiiile, inedite chiar și pentru protagonist, sunt capturi din filmul unor drumeții comune în căutarea CĂRȚILOR: Egipt – în drum spre Qumran, Marea Moartă (foto 1), în biblioteca din Alexandria (foto 2); Sfântul Munte Athos – în biblioteca schitului Prodromul (foto 3-foto 4).

TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT □ TRFOCULT

Iași: Premiile Uniunii Scriitorilor

Pe 10 octombrie, la sediul Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor a avut loc festivitatea de decernare a premiilor pe anul 2013, distincții acordate celor mai bune cărți apărute anul trecut. Conducerea filialei (președinte, scriitorul Cassian Maria Spiridon) a acordat mai întâi diplome de recunoștință tuturor președinților acestei filiale (afilați în

viață), filială care a împlinit 65 de ani de la înființare. Au primit această distincție scriitorii Mircea Radu Iacoban, Alexandru Călinescu, Ioan Holban, Grigore Ilisei, Lucian Vasiliu, Valeriu Stancu.

Juriul, alcătuit din scriitorii Ioan Holban (președinte), Adi Cristi și Vasile Spiridon, au hotărât decernarea mai multor premii: pentru poezie, proză, teatru, critică literară, memorialistică, debut. Din Neamț, au fost premiați scriitorul Adrian Alui Gheorghe, pentru proză (romanul „Urma”) și poetul Vlad A. Gheorghiu, pentru volumul „Fratele meu. La nord apa e curată”.

Cu prilejul acestei aniversări a Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor, Editura „Junimea”, sub noua sa conducere (director, poetul Lucian Vasiliu), a editat volumul „Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Iași, la 65 de ani”, care cuprinde isto-

ria acestei instituții, de la înființarea ei (anul 1949) până azi, volum care va fi înmănat tuturor membrilor filialei.

Antologia Scriitorilor Români Contemporani

Joi, 16 octombrie 2014, Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț ne-a invitat în Sala „Cupola” pentru a răsfoi o nouă pagină din Antologia Scriitorilor Români Contemporani. Întâmplarea literară a avut drept protagoniști trei autori din prima linie a poeziei românești actuale: Nichita Danilov (Iași), Aurel Pantea (Alba Iulia) și Nicolae Sava (Piatra-Neamț). Portretele critice ale poezilor invitați au fost realizate de autorul celei mai spectaculoase istorii a literaturii române contemporane, criticul ieșean Ioan Holban. (N. SAVA.)

Mesaj pentru cititorii revistei „Apostolul” și întreg personalul din școlile județului Neamț

În numele întregului colectiv al Casei Corpului Didactic Neamț vă urez, la început de an școlar și cu prilejul Zilei Mondiale a Educației ce a fost pe data de 5 octombrie, să aveți parte de satisfacții profesionale și personale, multă sănătate și pentru acest moment special, de aleasă sărbătoare, vă adresăm tradiționalul „La mulți ani!”.

Ne exprimăm totodată speranța că, prin rolul și misiunea instituției noastre, venim în întâmpinarea eforturilor Dumneavoastră de a dăru, de la catedră, tot ceea ce aveți mai bun pentru educarea generațiilor de copii și tineri.

Cu acest prilej adresăm invitația noastră de a participa la programele incluse în Oferta Casei Corpului Didactic Neamț, pentru acest an școlar (oferită ceva fi publicată în viitorul număr al revistei după aprobarea sa de către M.E.N. și lansarea oficială). În esență, aceasta cuprinde: programe purtătoare de credite, programe avizate de Ministerul Educației Naționale, programe speciale, programe autorizate de CNFP. La acestea se adaugă activitățile de perfecționare metodică, științifice, culturale sau de loisir.

În strategia CCD Neamț, programele sunt oferite pentru a facilita dobândirea de către cadrele didactice a unor competențe necesare practicii educaționale curente precum și acumularea unei părți din cele 90 de credite profesionale transferabile, conform metodologiilor în vigoare. Cursurile sunt oferite în regim fără taxă cu precădere pentru mediul rural și cu taxă pentru acele cursuri cu credite transferabile acreditate de MEN-D.G.M.R.U.R.S.N.

Casa Corpului Didactic Neamț este și va rămâne un centru activ de formare în spațiul educațional și cultural nemțean. Jalonată pe coordonate specifice, activitatea CCD este deschisă și interesată în a oferi oportunități și sprijin cadrelor didactice care nu admit suficiența și refuză cantonarea în autosuficiență. Organizatoare și furnizoare a programelor de formare continuă pentru personalul didactic de conducere, de îndrumare și control, precum și pentru personalul auxiliar din învățământul preuniversitar, CCD Neamț este o instituție ce are porțile deschise tuturor doritorilor de dezvoltare profesională și celor ce recunosc situarea educației în lista preocupărilor principale. La reușita activităților noastre vom antrena, pe principiile transparenței decizionale și al egalității de șanse, și autoritățile locale, regionale și naționale deoarece educația și instrucția sunt servicii de care beneficiază întreaga comunitate și care stau sau ar trebui să stea mai mult în atenția acestora pentru că spun un adevăr incontestabil cuvintele marelui Spiru Haret „Cum arată astăzi școala, va arata mâine țara”!

Vă mulțumesc anticipat pentru buna colaborare pe care o veți avea cu profesorii metodisti și întregul colectiv al CCD Neamț și vă urez mult succes în toate!

Directorul CCD NEAMȚ –
Prof. Florentina MOISE-VASILIU

Societatea cunoașterii și inovația

Inovația, explozia informațională generată de utilizarea internetului, comunicarea aproape nelimitată prin rețele informatizate de socializare, dezvoltarea fără precedent a noilor tehnologii sunt semnele unei transformări profunde la nivelul întregii civilizații. Aceasta se transpune într-o provocare adresată mediului educațional. Centrat într-o perioadă pe profesori, altă dată pe elevi, actul educațional se adresează astăzi tuturor, în egală măsură, în forma învățării pe tot parcursul vieții.

La Colegiul Național de Informatică, activitatea de formare/perfecționare a cadrelor didactice a avut un trend ascendent, arată preocuparea permanentă a celor implicați în procesul instructiv - educativ-evaluativ pentru îmbunătățirea managementului școlar, pentru dezvoltare profesională personalizată, pentru inovarea practicii școlare și este apreciată în mod pozitiv. Obiectivele urmărite pe parcursul anului școlar 2013-2014 au fost: creșterea calității educației și dezvoltarea competențelor de comunicare și relaționare; dezvoltarea de metode activ-participative aplicate în cadrul activităților educaționale; creșterea nivelului de performanță a actului educațional, prin accesul la informație și utilizarea platformelor e-learning; crearea unor contexte educaționale – formative stimulante, pentru asigurarea excelenței în educație; stimularea interesului cadrelor didactice pentru perfecționare continuă și autoperfecționare profesională, în scopul obținerii performanței școlare și a calității în învățământ.

O formă de perfecționare prin schimb de bune practici este organizarea anuală a sesiunii in-

ternaționale de comunicări meto-dico-științifice „Memorial Vasile Țifui”. Aceasta promovează transferul de inovații dinspre și înspre mediul formal și mediul non-formal, pe vertical, este o bună oportunitate de a face schimb de experiență în ceea ce privește diferite aspecte ale utilizării mijloacelor IT în educație și de a discuta elemente importante pentru reformarea curriculumului de către toți participanții la aceasta – elevi, studenți, profesori din învățământul preuniversitar și universitar, directori de unități școlare, specialiști din Ministerul Educației și trainerii din companii producătoare de software. Obiectivul general este transferul de inovație pe verticală, din medii nonformale în medii formale, utilizând tehnologiile IT. Anul acesta au participat personalități precum doamna Nușa Dumitriu Lupan, Inspector General al Ministerului Educației Naționale, domnul prof. dr. Viorel Stan, Inspector General al ISJ Neamț, domnul prof. dr. ing. Emil Crețu de la Facultatea de Informatică din Universitatea „Titu Maiorescu”, București, doamna prof. dr. Carmen Bostan, cercetător la Institutul de Științe ale Educației, profesori de la Gymnasium 1517 Moscova.

De asemeni, o modalitate de formare caracteristică CNI-ului este participarea la rețeaua profesorilor inovativi și a programului Școli inovative desfășurat în cadrul parteneriatelor pentru educație dezvoltate în comunitățile educaționale din toată lumea alături de profesori, elevi, directori și reprezentanți guvernamentali, pentru a pregăti cu succes absolvenții de liceu ai secolului XXI. Anul acesta, doi profesori ai colegiului au participat la cea de-a zecea ediție a Forumului Global în Educație la Barcelona. Eveni-

mentul a reunit peste 1000 de profesori, lideri de școli, lideri din ONG-uri și corporații precum și oficiali guvernamentali din aproape 100 de țări. Pornind de la ideea că educația este investiția cea mai importantă pentru viitorul fiecărei persoane, a comunităților, a națiunilor, fiind vitală pentru succesul social și o economie durabilă, participarea la acest forum ne-a oferit posibilitatea de a lucra împreună cu cei mai buni reprezentanți ai sistemelor de învățământ, de a crea și întreține o rețea de comunicare și colaborare bazată pe schimb de experiențe, de a învăța din provocări, din acțiunile și succesele altora, pentru a putea contribui mai departe la transformarea educației pentru cerințele secolului XXI.

La Colegiul Național de Informatică, tehnologia este cea care permite crearea de experiențe de învățare uimitoare, dar este doar o parte din soluția schimbărilor ce trebuie să aibă loc în educație. Depinde de noi toți, profesori, elevi, părinți, reprezentanți ai autorităților să facem acest lucru posibil, să răspundem cerințelor unei societăți bazate pe cunoaștere și dezvoltare de competențe. Și nu uităm să ne îndreptăm împreună privirea spre viziunea școlii noastre: „Ne imaginăm că vom reuși să transformăm procesul de învățare într-o nouă experiență, care permite comunității alcătuită din elevi și profesori să se integreze în societatea cunoașterii. Ne imaginăm că vom trece dincolo de limitele sălii de clasă și de modelele tradiționale de învățare, transformând procesul educațional clasic, într-unul interactiv, inspirațional și relevant, într-o lume modernă”.

Prof. dr. Daniela NEAMȚU

Târgul de carte Libris 2014

Casa Corpului Didactic Neamț a fost invitată la Târgul de carte Libris 2014 alături de Inspectoratul Școlar Județean Neamț și Centrul pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț.

În cadrul zilei Educației permanente și a culturii de masă, genericul sub care s-au derulat activitățile celor trei parteneri, Casa Corpului Didactic Neamț s-a prezentat cu următorul program:

- **Expoziție de carte** apărută la Editura Alfa a CCD Neamț în perioada 2012-2014
- **Expoziție de afișe** realizate la Editura Alfa a CCD Neamț
- **Lansarea volumelor:**

- *Proiecte europene-ghid de bune practici* – coordonatori Maria Ghiniță, Irina Elena Roxana,

Carmen Corlățeanu

- *Lada de zestre a românilor – culegere de folclor* – coordonator – Irina Elena Roxana
- *Managementul comunicării – relația școală – familie* – coordonator – Irina Elena Roxana
- *Valorizing traditions through new training opportunities for adult learners* – coordonatori

Alexandru Mata, Irina Elena Roxana și Marius Văcărele

- *Conferința regională „1 decembrie Ziua Națională a României”* – coordonator Gabriela Livia Curpănar

- *Conferința regională „Dezvoltarea profesională în context european”* – coordonator Carmen Corlățeanu

- *Ghid practic pentru scrierea și utilizarea procedurilor* – coordonator Dogaru Mariana
- *Valori morale comune în diversitatea povestirilor populare din Europa* – coordonatori Nohai Maria Carmen, Niță Niculina

- *Ursul păcălit de vulpe* – adaptare după Ion Creangă de Ana Macovei

Expoziția de carte și afișe, realizată de profesor – metodist Niculina Niță și de către bibliotecar Ana Macovei a fost prezentă pe toată durata evenimentului. (Profesor – metodist Niculina NIȚĂ)

Proiecte europene: „Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preprimar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi”

Casa Corpului Didactic Neamț, în calitate de partener în cadrul proiectului „Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preprimar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi” Contract POSDRU /157/1.3/S/137603, Cod SMIS 53094 oferă două programe de formare: „Modalități de formare a competențelor cheie a preșcolarului și școlarului mic” și „Relația școală-părinți-comunitate în învățământul preprimar și primar”.

Fiecare program de formare va avea 60 de ore din care 55 de ore față în față și 5 ore on line.

Programul **Modalități de formare a competențelor cheie a preșcolarului și școlarului mic** cu o durată de 60 de ore, este structurat astfel:

- Modulul I: Metode de instruire interactive tradiționale (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul II: Metode de instruire interactive moderne (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul III: Managementul învățării și managementul grupei de preșcolari și a clasei școlarului mic (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul IV: Metode și tehnici de cunoaștere și caracterizare psihopedagogică a preșcolarului și a școlarului mic (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul V: Moduri și forme de organizare a activității formativ – educative în grădiniță și în învățământul primar (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul VI: Educația în spiritul dezvoltării durabile (2 ore de curs, 5 ore aplicații online, 1 oră evaluare)
- Evaluare finală – 2 ore.

Programul **Relația școală-părinți-comunitate în învățământul preprimar și primar**, cu o durată de 60 de ore, este structurat astfel:

- Modulul I: Familia. Coordonatele și nevoile/cerințele ei contemporane. Situații care cer sprijinirea copilului în familie (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul II: Relația Școală-Părinți-Comunitate (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul III: Parteneriatul educațional. Asigurarea participării părinților în activitățile școlii și implicarea copiilor în parteneriate (vocea copiilor) (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul IV: Aplicarea practicilor incluzive (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul V: Asigurarea respectării drepturilor copilului (3 ore de curs, 6 ore aplicații, 1 oră evaluare);
- Modulul VI: Promovarea egalității de șanse în educație (2 ore de curs, 5 ore aplicații online, 1 oră evaluare);
- Evaluare finală- 2 ore.

În cadrul proiectului POSDRU/157/1.3/S/137603, grupul țintă este construit dintr-un număr minim de 1.600 de personal didactic din învățământul preprimar și primar din mediul rural după cum urmează: 900 educatoare și 700 învățătoare dintre care 1.200 femei, 150 debutanți din care 146 de femei.

Competențele generale vizate a fi dezvoltate și formate beneficiarilor programului prin parcurgerea acestuia:

- Competențe metodologice**
 - Utilizarea adecvată a conceptelor de bază și a teoriilor din științele educației;
 - Aplicarea conceptelor și a teoriilor moderne cu privire la formarea capacităților de cunoaștere;
 - Utilizarea metodelor și strategiilor de predare adecvate particularităților individuale și de grup;
 - Manifestarea unei conduite metodologice inovative în plan profesional didactic;
- Competențe de comunicare și relaționare**
 - Stăpânirea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare;
 - Proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ ca act de comunicare;
 - Manifestarea comportamentului empatic;
 - Valorificarea metodelor și tehnicilor de cunoaștere și activizare a elevilor;
 - Organizarea și administrarea mediului de învățare;
- Competențe de management al carierei**
 - Asumarea integrală a diferitelor roluri cu implicații didactice și didactice;
 - Manifestarea unei conduite autoreflexive asupra activităților didactice pedagogice proprii;
 - Manifestarea deschiderii față de tendințele novatoare necesare dezvoltării profesionale.
- Competențe tehnice și tehnologice**
 - Exersarea schemelor de acțiune în vederea dobândirii deprinderilor practice;
 - Conceperea și utilizarea materialelor și mijloacelor de învățare;
 - Aplicarea strategiilor didactice de utilizare eficientă a mijloacelor de învățământ.

- Competențe specifice**
 - Perfecționarea cadrelor didactice în utilizarea parteneriatului educațional;
 - Perfecționarea cadrelor didactice în utilizarea la clasă a unor practici incluzive;
 - Formarea competențelor de planificare, predare, învățare și evaluare eficientă a elevilor.

Competențe specifice vizate a fi formate cadrelor didactice prin parcurgerea programului:

- Parteneriat educațional
- Instruire diferențiată
- Învățare activă
- Educație incluzivă
- Proiectare curriculară
- Organizarea și desfășurarea instruirii
- Educația parentală
- Egalitatea de șanse.

Programele de formare se vor derula pentru început în cadrul proiectului „Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preprimar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi” – POSDRU/157/1.3/S/137603, care are ca grup țintă personalul didactic din învățământul preprimar și primar din mediul rural din regiunile: SUD – EST prin Casa Corpului Didactic „Simion Mehedini” Vrancea, în calitate de beneficiar, SUD – MUNTENIA, prin Casa Corpului Didactic Dâmbovița, în calitate de partener și NORD – EST, prin Casa Corpului Didactic Neamț, tot în calitate de partener.

Proiectul „Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preprimar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi” va contribui la creșterea și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul rural și implicit a calității educației și a rezultatelor elevilor din aceste zone, având ca scop final dezvoltarea capitalului uman.

Profesor Florentina MOISE-VASILIU, DIRECTOR
Profesor – metodist Gabriela-Livia CURPĂNARU
Profesor – metodist Lăcrămioara TINCĂ

Pagini coordonate de profesor – metodist Niculina NIȚĂ

Cu liceenii la film...

Trei filme de artă care vor rula în aula Colegiului Național „Roman-Vodă” în cadrul proiectului „Cinema Edu”, derulat grație implicării Asociației Culturale „Macondo”, aceasta este oferta pentru tinerii româșcani care va ține agenda culturală a urbei în perioada 25-27 noiembrie. Inițiativa care are în vedere nu doar educația cinematografică ci și una civică, de responsabilizare a tinerilor în legătură cu problemele majore ale lumii contemporane, presupune nu doar participarea liceenilor la aceste proiecte, ci și posibilitatea de a dezbate tema filmelor împreună cu oaspeți de marcă, invitația fiind cu atât

mai atractivă cu cât pe afișul acțiunii din noiembrie figurează trei filme, dintre care două au obținut mult râvnitul premiu Oscar. Dacă primul dintre acestea – intitulat „Waste Land” – este un documentar intrat în galeria Oscar-urilor în 2011 care prezintă viața apocaliptică a locuitorilor dintr-un ghetou, celelalte două pelicule prezintă două povești exotice, însă universal valabile ca problematică: „Tărâmul visurilor” (al doilea film laureat cu Oscar) și pelicula „Io e te” (Eu și tu). Nu mai rămâne de subliniat decât generozitatea cu care proiectul „Cinema Edu” – susținut de Asociația Culturală „Macondo” din anul 2010 – își propune să familiarizeze publicul tânăr cu filme din patrimoniul mondial. Cu mențiunea că această caravană cinematografică poposește în premieră în târgul mușatin, accesul liceenilor fiind, evident, gratuit...

După mulți ani de căutări: Schele la „Roman Vodă”!

1 4 octombrie 2014 va rămâne o zi importantă în istoria Colegiului Național „Roman Vodă” – și asta nu pentru vreo legătură cu sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva, ocrotitoare a cetății mușatine de peste șase secole, ci pentru că aceasta este data din calendar când s-a dat undă verde, cu suportul financiar adecvat, lucrărilor de consolidare și reabilitare la corpul de clădire B al celei mai galonate instituții de învățământ liceal din zonă. Astfel, în prezența edilului Romanului, prof. Dan Laurențiu Leoreanu, precum și a altor factori implicați în acest proiect care a trenat vreme de circa șapte ani, a fost semnat contractul de finanțare a acestor lucrări, în cadrul unui proiect depus pe Domeniul Major de Intervenție 3.4 al Programului Operațional Regional. Contractul semnat marți, 14 octombrie, se numără printre primele de acest gen din regiunea Nord-Est, valoarea totală a proiectului fiind de 5,133 milioane de lei, din care cofinanțarea susținută de municipalitate însumează 91.077 de lei.

Lucrările la clădirea cunoscută și sub numele de „Palatul Sturza Cantacuzino”, vor începe chiar din aceste zile, executanții fiind o firmă de construcții din Roman și una din Iași, termenul de finalizare fiind fixat pentru sfârșitul anului 2015. De remarcat este faptul că demersurile pentru reabilitarea acestui obiectiv au început în anul 2007, inițial prin Ministerul

Educației, apoi prin Inspectoratul Școlar Județean Neamț, administrația locală preluând acest proiect pe care, în final, a reușit să-l aducă la faza de finanțare.

În acest context, primarul Dan Laurențiu Leoreanu a ținut să mulțumească echipei care a lucrat la întocmirea documentației pentru ca acest contract să prindă „ultimul tren” al banilor europeni din bugetul 2007 – 2013.

Dincolo de faptul că reabilitarea demarată deja va permite o mai bună desfășurare a tuturor activităților din cadrul Colegiului Național „Roman Vodă”, clădirea reprezintă o importanță deosebită ca monument arhitectonic, aceasta fiind construită între 1921 și 1923 la cererea prințeselor Maria Sturza și Ecaterina Cantacuzino, mamă și fiică, pentru ca aici să funcționeze un liceu de fete. Documentele vremii vorbesc despre un milion de cărămizi pentru care a fost excavată argila de pe un teren pe care cele două prințese l-au primit în acest scop de la Primăria Roman. Din păcate, însă, în anii '70 din moștenirea familiei Sturza – Cantacuzino se pierd circa 2.000 mp de teren, prin construcția Spitalului Municipal (aflat în imediata apropiere), iar ceva mai târziu, în anul 1980, un corp de clădire și două săli de educație fizică sunt înstrăinate împreună cu o suprafață de aproximativ 1.000 mp de teren, preluată de mai mulți întreprinzători post-decembriști pentru construcția de spații comerciale.

Dascăli „Academicieni”...

A devenit o tradiție în ultima vreme la Roman ca în fiecare lună, așa mai pe la final, să fie omagiată figura unei personalități locale cu impact asupra culturii naționale, în cadrul unei acțiuni ce poartă sugestiv genericul „Trecut-au anii ... veni-vor vremuri ...”. Organizatorul de serviciu este îndeobște Academia „Petru Tocănel” din cadrul Institutului Teologic Franciscan româșcan care, prin Departamentul de literatură și muzică, conferă acestor sesiuni lunare un cadru propice manifestărilor interculturale și

interconfesionale, la care participă constant dascăli dar și elevi din școlile româșcane.

Pentru luna octombrie, evocările programate pentru ziua de 29 îi au ca protagoniști pe marele cărturar Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei, și pe filosoful umanist contemporan Petre Țuțea. Despre cele două personalități sărbătorite vor susține comunicări profesorii Petru Flenchea, respectiv Mihai Andone. Astfel, cei doi dascăli româșcani se alătură lungului șir de slujitori ai catedrei care dau strălucire acestor manifestări, sesiunea din luna

septembrie, de pildă, fiind marcată de prezența prof. Daniela Anechitei, de la Colegiul Național „Roman Vodă”, care a evocat personalitatea scriitorului româșcan de recunoaștere europeană, Max Blecker. Tot luna trecută, „Trecut-au anii ... veni-vor vremuri ...” a inclus pe afișul manifestării și un recital al tinerilor actori amatori ai trupei de teatru „Gong”, răsplătiți cu ropote de aplauze din partea iubitorilor de acte culturale de înaltă ținută din urbea mușatină.

Grupaj de A. OPRIS

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

Că nenea Iancu venea una-două la Piatra știu și plozii de azi, ăia cu mobilul la gât și tableta în mână. Mai puțin se cunoaște ce făcea revizorul în școlile din Neamț și Suceava. Vă deconspirăm noi. Era sever, autoritar, categoric, cu incompetenții de la catedră, cu învățătorii ce aveau preocupări străine de școală. Se făcea foc și pară când descoperia dascăli formali, figuranți.

În iarna lui 1882, din întâmplare a picat în satul Bălțătești-Neamț un apostol care era: învățător în sat, diacon la biserică și negustor la Piatra. Cam multilateral, Dl. Trandafir. În consecință, pe la școală dădea când își amintea. I-a amintit Caragiale. Scurt, clar, concis. A raportat ministerului. Am crezut, domnule ministru, de cuivință al pune pe diaconul Grințescu în disponibilitate și a numi în locu-i la Bălțătești pe dl. Hanganu, normalist. Bine ai făcut, nene Iancu!

La Urecheni-Neamț, școala primară funcționa în localul primăriei, din lipsă de spațiu. Localul Primăriei era ocupat de funcționari și frecventat de public toată ziua, ceea ce lipsea

Intransigentul revizor Caragiale...

școala de liniștea necesară. Se mai găseau indivizi puși pe harță care foloseau cuvinte necuviincioase în auzul școlărilor. Caragiale le-a sărit în ajutor localnicilor, a raportat mai sus. Vă rog cu onoare, d-le prefect, binevoii spre îndreptarea acestor lucruri. Ordonafi Primăriei din Urecheni să închirieze numaidecât un local special pentru școală, după cum cere legea.

Locuitorii din Dochia-Neamț îi datorează

lui Caragiale înființarea școlii din sat, chiar în anul școlar 1881-1882 și ne dovedește dăruirea sa pentru nobila menire a școlii. Luând în considerare reclamația dochenilor, mă grăbesc a răspunde la ordinul dvs. și a vă arăta cu tot respectul că și după părearea mea în Dochia, comună bine populată și depărtată de alte comune unde sunt școli, trebuie înființată școala de care este vorba. Nene Iancule, mare ai fost, mare ai rămas! Mai forțos decât pe bancnota de 100 de lei.

Dumitru RUSU

Trepte „Wiki” la școala „Calistrat Hogaș”

Știați că... „Munții Carpați au o lungime de circa 1.500 de Km și sunt cel mai mare lanț muntos din Europa”? ...că „O persoană folosește circa 200 de mușchi, la fiecare pas”? sau că... „Durata unui vis este de circa 2-3 se-

cunde”? Ei, bine, aceste citate alcătuite după consacrata rețetă „Știați că...” n-au fost preluate dintr-o revistă gen magazin și nici de pe te miri ce profil „Wikipedia” ci de pe scările de acces ale elevilor din Școala gimnazială „Calistrat Hogaș” Roman,

unde au fost pictate după un model importat tocmai de pe marlurile Bosforului. Meritul este al domnului director-adjunct, profesor Viorel Rusu, care a fost surprins să vadă așa ceva cu ocazia unei vizite de proiect la o școală parteneră din Turcia. În mod oarecum surprinzător, dar plăcut ca impact, acolo treptele erau decorate cu diverse inscripții, care conțineau informații din diverse domenii, citate, sau chiar formule din matematică, fizică sau chimie. Ideea am pus-o în practică încă din perioada vacanței de vară, nu doar pentru faptul că ne distinge din acest punct de vedere în peisajul școlilor românești, ci pentru ineditul ei și mai ales pentru aspectul practic. Încă din primele zile ale acestui an școlar am remarcat o atenție aparte din partea elevilor vizavi

de aceste texte sumare, fapt care mi se pare firesc în contextul în care acestea nu doar că stârnesc exclamații de admirație ci și curiozitatea elevilor și a oaspeților care ne calcă pragul, a declarat directorul școlii gimnaziale „Calistrat Hogaș”, profesor Luminița Boloca.

Ideea îmbrățișată din start de către ambii manageri ai instituției a fost pusă în practică de Andreea Nicoară, elevă la Liceul de Artă „Octav Băncilă” din Iași. Scrise cu vopsea albă pe un fond maro, aceste curiozități dau o notă distinctă peisajului, creând, astfel, o atmosferă plăcută în școală, dincolo de alura de... wikipedia a scârilor. Așteaptă la rând și treptele de la intrarea profesorilor, dar deocamdată, se caută informații care să corespundă exigenței dascălilor.

Bursele „Marsat” –

o investiție în viitorul copiilor defavorizați

D e câțiva ani încoace un important om de afaceri româșcan face mecenat, împărțind din agoniseala sa, după merit, acelor tineri care se califică în urma unei selecții făcute în baza situației materiale dar, mai ales, a rezultatelor școlare. Sunt binecunoscute Bursele „Marsat”, denumirea proiectului fiind dată după numele firmei pe care o manageriază domnul Vasile Balcan (foto). Astfel, în această bună tradiție, prima jumătate a lunii octombrie a fost din nou teatrul demarării cursei privind desemnarea celor zece bursieri, cu mențiunea că pentru această ediție a fost deschisă o nouă procedură de selecție la care au avut posibilitatea să participe atât elevii care au mai beneficiat de aceste burse, cât și orice alt elev care a dovedit eligibilitate în raport cu condițiile impuse de organizatori. La preselecția în luna octombrie – derulată în parteneriat cu un cunoscut cotidian româșcan – au fost invitați să-și încerce șansele elevii de gimnaziu sau/și liceeni proveniți din familii cu venituri modeste, care studiază în școlile românești sau/și din comunele învecinate, care au încheiat anul școlar precedent cu media generală de cel puțin 8,50. De remarcat este faptul că în ciuda condițiilor economice care apasă greu asupra întreprin-

zătorilor la vremurile acestea, proiectul Bursele „Marsat” merge mai departe. Așa stând lucrurile,

pentru anul școlar 2014 – 2015 alți zece tineri din școlile din zona Romanului vor beneficia de burse școlare în valoare de câte 1.000 de lei pe semestru, pentru cei mai vrednici dintre candidați darul managerului Vasile Balcan venind ca un colac de salvare, în contextul în care aceste donații au drept scop susținerea performanței școlare și a interesului tinerilor proveniți din medii sociale defavorizate pentru o carieră de succes.

Mat la... prejudecăți

C ine a putut să se gândească fie și numai preț de o clipă la faptul că „performanța” este un cuvânt interzis pentru un copil crescut și educat într-o instituție de tip Centru Școlar pentru Educație Incluzivă (CSEI), s-a înșelat! Încă o dovadă menită să îndrepte și chiar să infirme o astfel de prejudecată a fost demonstrată recent, în prima jumătate a lui Brumărel, de către **Marin Lupu**, clasa a X-a, și **Vasile Vlăduț Dicu**, clasa a VII-a, ambii elevi în cadrul CSEI Roman, care au obținut locul I, respectiv locul II, la Concursul național de șah organizat de Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Aurora” din Vaslui. Performanța celor doi tineri pregătiți de profesorii Cristian Michiu și Francisc Doboș este cu atât mai notabilă cu cât la întrecerea din orașul moldav participă anual (și) copiii din învățământul de masă primar, gimnazial și liceal, alături de cei din învățământul special și din cluburile de șah din mai multe județe ale țării. Mai mult, concursul devenit foarte popular și, implicit, foarte căutat de către pasionații sportului minții și-a respectat și la această ediție blazonul, la start fiind prezenți 100 de copii și 70 de instructori atrași și de prezența constantă a maestrii internaționale de șah Elisabeta Polihroniade, parteneră în cadrul simultanelor care se organizează la fiecare ediție.

Revenind la cei doi reprezentanți ai CSEI Roman care au urcat în acest an pe podium, de remarcat ar mai fi și faptul că Vasile Vlăduț Dicu a participat în premieră la concursul de la Vaslui, în vreme ce Marin Lupu s-a dus decis să răzbune „eșecul” din 2013, când s-a întors acasă „doar” cu locul III. Cât despre gruparea „gânditorilor” de la CSEI Roman, aceasta a luat ființă în urmă cu șase ani, la performanțele tinerilor contribuind aproape tot personalul instituției în compania căruia tinerii „maestri” se antrenează de la un concurs la altul, obișnuindu-se, astfel, cu stilul și strategia fiecăruia, parametri de care atârnă în mod consistent reușitele la orice turneu de șah...

Grupaj de A. OPRIS

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

A fost odată ca niciodată o țară frumoasă cu oameni harnici și destoinici care a început noul an de învățământ fără manuale școlare la primele două clase primare. Caz nemaiauzit în bătrâna Europă. Facem precizarea că țara europeană de care vorbim nu se află sub ocupația armatelor frățești și prietene, este un stat independent, liber și democrat. Curios, nu? Paradoxal, în pomenita țară se nasc și cresc copii frumoși, descurcâreți și isteți. Argumente pro?

Se povestește că, o elevă de liceu cu „bac”-ul luat și-a căutat norocul în Germania. S-a angajat femeie de serviciu la o școală de cartier. Într-o zi absentând o învățătoare și kinderii fiind gălăgioși, româna noastră a intrat în clasă, fără mop. Fiind săsoaică de lângă Sibiu le-a spus basme în limba lui Klaus Iohannis, având lipici la ai mici. Her Directorul școlii a

rămas uimit de talentul menajerei. A întrebat-o: „Cum ai ajuns la mop?”. „România m-a aruncat aici!”.

A doua poveste. O zvârlugă de fată crează și pistruiată ajunge la Roma într-o tabără internațională de vară. Seara, foc de tabără și con-

Trei povești adevărate

curs de recitări în limba lui Dante. Româncea noastră recită poezia „Regina ostrogoților” de G. Coșbuc. Cu un glas de bas-bariton tabagic lugubru începe:

„Jalnic vâjâie prin noapte glasul codrilor de brad,

Ploaia cade-n rezezi picuri, rezezi fulgerele cad”

Spectatorii uluiți aplaudă frenetic.

De aceea italienii din Cizmă ne consideră „frateli”. Ostrogota a rămas la Roma pentru totdeauna. O regretă mulți.

Ultima poveste. Un patron din Spania a sesizat că un căpșunar venit din România are o problemă: cunoaște mai multe limbi și este un virtuoz al computerului. L-a pus la probe și le-a trecut cu brio. Uimit, patronul a încercat să discute mai amical. „Ce cauți aici, tinere, cu mintea asta a ta?”. N-a căpătat niciun răspuns. Mama căpșunarului a fost mai clară: „Urâsc Spania deși n-o cunosc ca țară. O urâsc pentru simplu fapt că mi-a răpit toți copiii din bătaură. Sunt ani de zile de când nu i-am mai văzut și mă doare”.

Dumitru RUSU

Preotii din comună erau considerați și cadre didactice, având obligația să predea religia în școlile elementare. Dacă părintele Costică Popescu avea – la Gimnaziul Unic, înființat în 1945 – normă de profesor la obiectele limba română, muzică și religie, părintelui Pavel Dănilă îi reveneau orele de religie de la Școala din Valea Seacă, iar preotul paroh din Bălțătești, Gavril Enăchescu, trebuia să predea religia la școala de centru unde lucram, eu și soțul meu.

Fiindcă timpul preoților era ocupat cu serviciile religioase în parohii, noi, învățătorii, care în școlile normale fuseserăm foarte bine pregătiți la religie și metodică de predare a acestui obiect, predam lecțiile conform programelor școlare, iar preoții vizitau școlile când aveau timp, discutau cu elevii și apreciau cunoștințele lor. În timpul acestor vizite l-am cunoscut mai bine pe părintele Enăchescu, m-am bucurat de bunele aprecieri ale sfinției sale și m-am integrat – cu tot sufletul – în rândul enoriașilor săi, care îl iubeau și îl respectau foarte tare, pentru marea-i bunătate, credința sinceră și puternicu-i caracter, dovedite constant, de la venirea ca preot în Bălțătești.

Părinții elevilor îmi povesteau cum îi sfătuia, îi ajuta și îi împrumuta cu bani, primindu-i înapoi numai când putea datornicul. El n-a cerut niciodată, nimănui datoria, de care parcă uita. Dar, după întâmplarea pe care o voi relata așa cum am auzit-o și eu, povestită cu lacrimi de mulți săteni, aceștia nu doar îl venerau, dar sufereau cu toții de durerea aceluia care merita cu adevărat apelativul de „părinte”.

În vara anului 1944, când frontul ajunsese în zona Târgu Neamț – Oglinzi, luptele s-au dat cu o asemenea înfrângere, încât mormanele de cadavre ce se descompuneau în zilele toride de iulie au determinat pe ruși să ceară un armistițiu de 3 zile pentru îngroparea morților...

Populația, îngrozită, se refugia din zonă. Și părintele Gavril, împreună cu soția sa, au plecat în refugiu, lăsând acasă doar pe feciorul mai mare, Paul. Băiatul mai mic, Vasile, era pe front, în zona Târgu Neamț, unde a căzut grav rănit, cu abdomenul sfărțec de un proiectil. Ambulanța care îl transporta la Piatra-Neamț, la spital, a oprit în Bălțătești, în dreptul casei preotului, unde rănitul, conștient încă, a vorbit cu fratele său. La spital n-a mai putut fi salvat...

Din cauza vremii caniculare, Paul a trebuit să-și înmormânteze fratele, înainte de a se putea înapoia părinții lor, date fiind marea dezorganiza-

zare a transporturilor civile în vreme de război și boala de inimă a părintelui Gavril. Sosit la o săptămână după înmormântare, noaptea, împreună cu câțiva consilieri parohiali devotați, și-a dezgropat feciorul. Acesta se păstrase intact în răcoarea pământului. Întreaga noapte a stat părintele lângă el, l-a mângâiat și l-a spălat cu lacrimi, șoptindu-i vorbe, pe care cei care-l însoțeau, retrași mai la o parte, încremeniți și ei de dramatismul situației, doar le bănuiau...

Apoi, spre ziua, l-au înmormântat din nou...

Părintele și-a reluat slujba, închizându-și durerea în suflet și comportându-se cu noblețea de totdeauna, dovedind stăpânire de sine, curaj și solidaritate cu suferința enoriașilor săi, dintre care mulți își pierduseră fiii în război.

Școala de la Bălțătești (1945 – 1948)

– amintiri II –

Un episod relevant cu privire la bunătatea și forța de caracter a părintelui Gavril s-a petrecut la sfârșitul anului 1947 și începutul anului 1948.

În ziua de 30 decembrie 1947, a venit ca un trăsnet vestea că regele Mihai I al României a abdicat și a părăsit țara, iar Adunarea Deputaților a adoptat Legea nr. 363, prin care se proclama Republica Populară Română. 31 decembrie 1947 a fost cel mai trist și mai pustiu ajun de An Nou. Satul Bălțătești parcă murise. Nu s-au mai auzit pocnete de harapnice, urături, joc de căprițe sau de urși ca în alți ani.

Cum la 1 ianuarie soțul meu își serba ziua onomastică și totodată, aniversarea (fiind născut doar la câteva zile după Sfântul Vasile), noi ne așteptam la musafiri, mai ales că ne mutasem într-o locuință bună și încăpătoare și ne pregătisem pentru a primi oaspeți mai mulți, după obiceiul din comună la asemenea împrejurări. Dar acum nu mai știam ce se va întâmpla (telefoane, pe vremea aceea, se aflau numai la poștă și la primărie, nu ca acum, când, vorba lui Arghezi „vorbești cu fundul lumii la tine din odaie”). Și iarna era strașnică; ninsoarea nu mai

înceta. Noi tăiasem un purcelandru de 120 kg, pregătisem – după tipic – toate preparatele tradiționale, și cozonaci, și vin, și țuică din belșug, pentru 30 – 40 de oaspeți, care după obicei, fiind ziua de Anul Nou, trebuia să vină seara.

Toată ziua, soțul meu a făcut cărare prin curte și pe drum, ridicând ziduri de zăpadă. Și, pe înserat, numai ce am zărit un licurici balanșându-se ușor pe cărarea dintre nămeți; era un felinar în mâna părintelui Gavril Enăchescu, care venea încet, încet, pe deal, în fruntea unui grup ce urca în formație de șir indian. Erau colegii noștri, care veneau să ne cinstescă gospodăria cu prezența lor. I-am întâmpinat cu mare bucurie, dar ei parcă nu erau cei din totdeauna. S-au așezat cuminiți la mesele aranjate; iar părintele Gavril a binecuvântat masa și a ținut o scurtă cuvântare, în care a pomenit despre cele două sărbători creștine ale zilei și despre tradițiile strămoșești de a petrece Anul Nou cu bucurie; a amintit că se află cu toții la o familie tânără, căreia, doar cu patru luni în urmă, părintele i-a botezat al doilea „flăcău” și că se cuvine să le ureze din tot sufletul, ani mulți și mai buni, tineretul fiind viitorul țării noastre, care „iată, s-a făcut republică”. Pentru binele republicii și al neamului nostru, pentru vremuri de pace și de belșug, vom ridica un pahar de vin și ne vom bucura în seara aceasta...

Cuvintele preotului au fost ca o descătușare. Toți au înțeles că, pentru noi, îndurerarea e de prisos. A căzut un pilon, dar se vede că a fost prea slab și neamurilor lui împărătești le-a păsat prea puțin de el și de noi; de aceea se cuvine să ne orânduim viața singuri, în noile condiții, și să nu vorbim prea mult. Să ne bucurăm de clipa prezentă.

Și a fost o petrecere de zile mari...

După câteva ore, părintele a fost condus acasă, iar pe ceilalți i-a prins ziua la noi și atunci s-au numărat: erau 32.

Cu câte amintiri am din cei trei ani petrecuți la Bălțătești, aș putea să scriu o carte, dar vorba lui Marin Preda: „dacă timpul va mai avea răbdare...”

Acum vă spun că mă bucur din adâncul inimii de felul în care regăsesc școala din Bălțătești; felicit conducerea școlii și colectivul didactic, precum și pe conducătorii comunei și-i îndemn să fie uniți, peste orientările politice, peste interesele personale. Și s-auzim de bine!

Prof. Veronica MIHĂILESCU

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

Octombrie

octombrie-decembrie 1939, în revista „Apostolul”, elevul normalist din clasa a VIII-a, pe atunci, prof. Alexandru Iftimie, de mai târziu, publica un articol intitulat „Latinitatea noastră”, un rechizitoriu la adresa revizionismului maghiar.

■ Între 1 octombrie 1896 - 15 octombrie 1899, a apărut, la Piatra-Neamț, „Revista Societății Corpului Didactic din Județul Neamț”.

■ 1/1995 – a apărut primul număr al Revistei **Caietele de la Durău**, publicație literară, editată în Neamț (de la nr. 1/10. 1995 până la nr. 6/09. 1998), din inițiativa unui grup de scriitori, care au alcătuit și colectivul de redacție: Adrian Alui Gheorghe, Gellu Dorian, Radu Florescu, Doina Popa, Nicolae Sava, Cassian Maria Spiridon și Liviu-Ioan Stoiciu.

■ 5 octombrie, **Ziua Mondială a Educației**.

■ 10/1955 – n. **Dinu Huminiuc**, la Strunga, Iași, artist plastic, absolvent al Liceului de Artă din Iași și al Institutului de Arte Plastice „Ioan Andreescu” din Cluj (1979), după care s-a stabilit la Piatra-Neamț. Expoziții de grup și personale în țară și

Rememorări nemțene

peste hotare. A colaborat la revistele: „Antiteze”, „Poesis”, „Panteon” și a realizat diverse coperte, cataloage, grafică de carte. A contribuit la realizarea picturii bisericești în frescă la: Horaiața, Gădinti, Grințieș, Vaduri, Tașca, „Buna Vestire” din Piatra Neamț. Premii: Marele Premiu „Vronețeană”, Su-

ceava; Premiul III, „Saloanele Moldovei”, Bacău; Premiul U.A.P. la Bienala „Lascăr Vorel”. ș. a.

■ 15/1928 – n. **Simona**

Chintilă-Vasiliu, la Piatra-Neamț (d. 5. 05. 2009, Buceurești), artist plastic, a absolvit Institutul de Artă Plastică „Nicolae Grigorescu”, Secția artă monumentală, restaurare, apoi a devenit cadru didactic. Membru U. A. P. A participat la numeroase expoziții anuale, bienale, municipale, republicane din țară și la expoziții românești organizate peste hotare: Bienala de la Sao Paulo, Trienala de la Delhi ș. a. Premiul U. A. P. pentru artă decorativă, Premiul II la Festivalul Tineretului de la Moscova. Premiul special al Juriului la Bienala de la Sao Paulo, Premiul „Lascăr Vorel”.

Trei țărani talentați povestitori

Satul nemțean Humulești este cunoscut în întreaga țară deoarece în el s-a născut și a copilărit povestitorul nepereche Ion Creangă. La numai o aruncătură de băț, în frumoasa comună Bălțătești, cunoscută și ea pentru apele minerale tămăduitoare, au trăit și au scris minunatele lor povești „trei țărani luminați”, cum îi numim noi, din cele trei sate componente. Desigur, între ei și Ion Creangă există o certă diferență de talent, de măiestrie artistică și de cultură.

În ordine cronologică, primul este țăranul Toader I. Ștefan (1852-1921) din satul Ghindăoani (astăzi comună), care, singur, a învățat să scrie și să citească, care, mai târziu, a organizat la el în casă școală pentru copiii satului.

Poveștile lui, inițial, le-a intitulat „Evenimente din istoria Ghindăoanilor din vechime până în zilele noastre”.

Marele noroc al acestei scrieri a fost că ilustrat învățător Mihai David-Ghindăoanul a reușit să adune de prin sat numeroasele foi scrise de autor și, în anul 1974, să le publice într-un volum intitulat „Memoriul meu. Amintirile unui țăran”. Ulterior, Mihai David a scris propria sa monografie intitulată „Ghindăoani, o veche localitate istorică (studiu monografic) 1395-1985” care, din păcate, a rămas doar dactilografiată și se află în muzeul școlii din localitate.

Al doilea „țaran luminat” – talentat povestitor a fost Timofte T. Ioan (1900-1976), fost secretar, apoi notar al comunei Bălțătești. Studiile lui: cinci clase primare și un an și jumătate la Școala inferioară de agricultură din Belcești. La 20 de ani după pensionare, adică în 1967, fostul notar s-a hotărât să redacteze prima monografie a comunei sale, având următoarea motivație:

„Încerc prin această scurtă descriere să adun câteva date referitoare la comuna Bălțătești din a al cărui trecut doar crâmpie se mai întrezăresc astăzi: Această comună (...) a fost dată uitării. Totuși această comună foarte frumoasă și atât de interesantă are cele mai puține descrieri care să vorbească despre trecutul ei, care este destul de interesant”.

Timofte T. Ioan cu puțină știință de carte, a fost însă un harnic autodidact în ale istoriei, studiind numeroase lucrări importante de specialitate. Ca orice istoric, a întocmit mai întâi un minuțios și prețios: „Planul pentru formarea monografiei comunei Bălțătești” ce cuprinde 14 capi-

tole. De exemplu capitolul 2 era următorul: „Scurtă istorie a comunei, hotarele, munții și dealurile, ape, drumuri, suprafața comunei, compunerea comunei (satele)” și terminând cu capitolul 14: „Poșta, telegraf, telefon”.

Din cele 100 de pagini ale monografiei, o moștenire deosebit de importantă pentru locuitorii de astăzi ai comunei este: „Anexă la capitolul 12. Participarea populației la diferite războaie”. Numele eroilor, care sunt trecute pe cele două monumente din centrul comunei și de la cimitir au fost luate din această anexă. Tot de la notar am aflat că, în cimitir, au fost îngropați 51 de ostași decedați în spitalul de tranzit din Băi. În afară de numele lor, ne-a lăsat și o schiță cu locul unde a fost îngropat fiecare.

Acestea și multe alte informații au putut să vadă lumina tiparului datorită faptului că autorii primei monografii publicate – prof. V. Ailincăi și col. E. Roman le-au cuprins în lucrările lor. În lucrarea „Rădăcini la Bălțătești”, cei doi autori au introdus chiar un capitol întreg din monografia notarului.

Al treilea „țaran luminat” – talentat povestitor, a fost Timofte Gh. Mihai (1910-2000) din satul Valea Seacă, absolvent a 5 clase primare. Povestirea sa, pe care a intitulat-o „Jurnalul amintirilor”, este cuprinsă în două caiete mari (20x30 cm) și numără 600 de pagini (13x18 cm). Dacă înaintașul său de la Ghindăoani și-a împărțit povestirea în 10 „spite”, Timofte și-a împărțit „Jurnalul ...” în 8 „etape”, prima „până la 7 ani”.

De cum deschizi primul caiet, te impresionează, extrem de plăcut, scrisul foarte ordonat și o caligrafie foarte frumoasă. Autorul își descrie amănunțit viața lui, care se desfășoară în cadrul vieții întregului sat, care la rândul ei se desfășoară în cadrul vieții întregii țări. Ea devine, astfel, o istorie, o monografie extrem de amănunțită, de interesantă, de reală și pitorească a satului Valea Seacă, din timpul vieții sale.

Spre exemplificare, menționăm numai câteva evenimente din istoria țării reflectate în istoria satului. Autorul menționează că bunicul de pe tată „luase parte la războiul din 1877 când a fost câștigată independența națională”. În 1913 „... tata a fost chemat la concentrare, a fost războiul cu Bulgaria”. „În luna lui august 1914 trăgeam clopotele mereu la biserica de la noi și se auzeau și cele de la mănăstirea Văratec ... mama spunea a murit regele Carol I”. „... în una din zilele lui august 1916 era jale mare în sat, clopotele trăgeau, goarna suna ... suna mobilizarea ... va fi război... Fratele meu Ilie, care era și un bun gornist, el suna mobilizarea în deal la cimitir, era îmbrăcat în uniformă de cercetaș”.

Și vești despre viața satului, în timpul primului război mondial, sunt multe. Mai târziu, ne povestește, cu lux de amănunte, despre participarea lui la al doilea război mondial, apoi despre viața lui și a satului, după război.

Este extrem de dificil să descrii, în câteva pagini, viața atât de multuoasă, de la naștere până aproape de sfârșitul ei. De aceea, salut intenția ficei autorului, distinsa și talentata profesoară Ștefania Airinei, de a publica această foarte interesantă povestire.

Prof. Victor TĂNĂSESCU
Bălțătești, septembrie 2014

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

18/1944, n. **Gheorghe V. Țigău**, la Rucăr, Argeș, profesor, publicist, a absolvit Facultatea de Filologie a Universității București (1967). A fost profesor și director-adjunct al Liceului „Mihail Sadoveanu” din Borca, Neamț (1967-1975), inspector școlar (1975-1988), profesor la Școala „Elena Cuza” din Piatra-Neamț (1988-1995). A debutat publicistic în Revista „Ateneu” (1985), iar editorial, cu „Noțiuni fundamentale de teorie literară” (2000), urmată de un manual, de o monografie a Liceului din Borca și de: „La părâul dorului. Literatură populară de pe Valea Bistriței și din împrejurimi” și „La fântână, la izvor”. A colaborat cu articole (peste 300) în presa nem-

țeană precum și la: „Amurg sentimental”; „Tribuna învățământului”; „Școala modernă”; „Tribuna școlii”. La mulți ani, Domnule Profesor!

■ 20/1938 – n. **Cornel Nicoară**, la Câmpia Turzii, Cluj. A fost actor toată viața la Teatrul Tine-

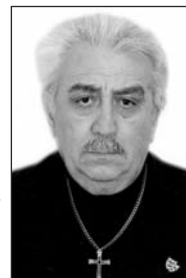
Rememorări nemțene

retului din Piatra-Neamț de la 8 iulie 1965, până la pensionare, unde a deținut și funcțiile de director-adjunct (1971-1984) și director (1986-1989 și 2001-2006) și a interpretat diverse roluri în peste 100 de spectacole, dintre care amintim „Femeia Mării”, „Arden din Kent”, „Arca bunei speranțe”, „Răzvan și Vidra”, „Act venețian”, „Britannicus”, „Matca”, „Inimă rece”, „Muntele”, „Mihai Viteazul”, „Neveste vesele din Windsor”, „Regele Lear”, „Apus de Soare” ș. a., precum și în filmele: „Pintea”, „Buz-

duganul cu trei peceti”, „Fiul munților”, „Dumbrava Minunată”, „Toamna suspinelor”, „Adevărata poveste” (ultimul, în Germania). Este autor al cărților „Memoria măștilor”, „Album de suflet”. Este membru al UNITER și al Fundațiilor Culturale: „Ion Creangă”, „I. I. Mironescu”, „Lascăr Vorel”, „Ion Coman”. La mulți ani, Maestre!

■ 20-21/1984 – prima ediție a **Colocviilor Naționale de Poezie** de la Neamț, organizate la Târgu-Neamț, de „Școala de Poezie de la Neamț” (Daniel Corbu, Nicolae Sava, Adrian Alui Gheorghe, Aurel Dumitrașcu, Gheorghe Simon ș. a.).

Constantin TOMȘA
(continuare în pag. 14)

Gazele de șist și povestea drobului de sare

T răm într-o epocă plină de incertitudini și de conflicte, care analizate mai în profunzime ne conving că una din cauze rămâne „foamea” de energie, care se acutizează pe zi ce trece și afectează tot mai multe regiuni ale lumii.

Pe fondul acesteia, un loc aparte îl ocupă problema exploatarea gazelor de șist, care se află, insistent, nu numai pe agenda de lucru a specialiștilor în domeniu, dar a devenit o obsesie și pentru cetățeanul de rând, contestatar *ab inițio*, chiar dacă problema în sine nu-i spune nimic concret și-i rămâne în întregime o mare necunoscută. În plus, să adăugăm că această chestiune a reușit să divizeze populația, să dezbină lumea politică și parlamentele din multe țări ale Europei, aducând în locul unor reglementări legislativ-ecologice, mai degrabă ambiguități și confuzii. Așadar, o chestiune de ordin economic și tehnologic a început să solicite atitudinea omului de rând, încât unele lămuriri în chestiune ni se par cât se poate de necesare și mai ales utile.

În primul rând trebuie știut că exploatarea gazelor de șist prin fracturare hidrolică nu este o noutate în domeniul petrolier. Se știe că în zăcământ, petrolul și gazele se află în roci magazin, obișnuit cu mare porozitate, acumulate aici prin migrare din rocile petroligene, așa-zisele „roci mamă de petrol”, care în general, sunt argile bogate în materie organică de origine marină sau oceanică.

Mai trebuie știut apoi că în mod obișnuit dintr-un zăcământ, extragerea petrolului și gazelor se produce prin expulzare ca urmare a presiunii proprii, naturale, condiții în care din rezerva reală nu se poate recupera decât 30-35%. Asta a făcut ca petroliștii americani, încă din anul 1870 să imagineze fracturarea, ca mijloc de stimulare a curgerii petrolului spre gaura de sondă, procedeu extins apoi la scară mondială prin anii 50 ai secolului trecut, inclusiv și de către petroliștii români.

Procedeu constă din injectarea sub presiune, de apă în amestec cu aditivi chimici, care să-i ridice gradul de fluiditate și inclusiv capacitatea de fisurare a rocii. Cu un asemenea procedeu tehnologic s-a ajuns ca factorul de recuperare de hidrocarburi din zăcăminte să crească de la 30-35% la 60-70%.

Este cunoscut faptul că petrolul și gazele provin din transformarea materiei vegetale și animale de origine marină sau oceanică în condiții ridicate de temperatură și presiune și de aici, numai o parte din hidrocarburi migrează în rocile magazin, parte rămânând blocate în roca mamă, primară.

Dacă americanii au descoperit avantajele fracturării hidrolice, crescând substanțial factorul de recuperare, tot ei sunt cei care prin anii 70 ai secolului trecut au aplicat metoda fracturării direct în rocile mamă. Procedeu are avantajul că rocile mamă sunt incomparabil mai extinse în scoarță decât zăcămintele secundare. Metoda a fost definitiv consacrată însă, după anul 2005 când la inovația de fracturare hidrolică, cunoscută după cum am văzut încă din anul 1870, s-a adăugat tehnica forajului orizontal, prin care zăcământul este străbătut nu numai vertical dar și în suprafață.

Să reținem deci că exploatarea gazelor de șist prin fracturare hidrolică, pe care la ora actuală unii o mitologizează iar alții o consideră o catastrofă, are la bază o tehnologie care se aplică mondial în industria petrolului de peste șapte decenii, fără ca cineva să se alarmeze.

Vis-a-vis de cele două tabere de care aminteam se pare totuși că chestiunea în sine are, la prima vedere, ceva din povestea cu drobul de sare a Humuleșteanului. Dacă lucrurile ar fi judecate cu mai multă responsabilitate și cu o cunoaștere reală, științifică a problemei, s-ar putea spune că adevărul este pe undeva pe la mijloc și nu dă dreptate

nici alarmiștilor dar nici celor luați de valul entuziasmului.

Umblăm mai întâi la dezavantaje și amintim că fracturarea hidrolică se susține că este generatoare de seisme. Producerea lor este reală dar este vorba de microseisme cu intensități situate între 2 și 2,5 grade pe scara Richter, în general, greu sesizabile. Intensități mai mari sunt puțin cunoscute, citându-se cazul unui cutremur de 5 pe scara Richter în statul Oklahoma din SUA, produs se pare din cauza densității prea mari de sonde.

Consumul mare de apă și mai ales apa dulce

a cărei rezervă globală este în reducere alarmantă, rămâne una din marile probleme ale acestei tehnologii. Consumul pe fiecare sondă poate ajunge de la 10.000 la 40.000 de metri cubi de apă, în amestec cu aditivi chimici, bentonită, glicol și nisip: nisipul are rolul de a pătrunde și a păstra deschis sistemul de fisuri creat pentru circulația gazelor. Aditivii sunt specifici în funcție de natura litologică a rocilor mamă și reprezintă unul din secretele fiecărei companii.

Tehnologia în sine antrenează după ea o densitate mare de sonde, cu scoaterea din circuitul agricol a unor suprafețe deloc neglijabile de teren agricol pentru iazurile necesare fluidului, a compresoarelor puternice care trebuie să injecteze cu forță fluidul răspunzător de fracturare. La toate acestea trebuie să adăugăm posibilitatea de a se produce avarii cu scăderea fluidelor și contaminarea apelor freactice și de adâncime, fenomene care de fapt nu sunt deloc rare și s-au produs și în anii din urmă la sondele cu injecții pentru creșterea factorului de recuperare; ne aducem aminte cum injectarea în același scop de saramură în sondele din bazinul Asăului a produs o alunecare de teren de mare anvergură, lăsând în urmă un peisaj dezolant.

Reiese de aici că orice proiect de exploatare a gazelor de șist presupune în bilanțul final și cheltuieli necesare reconstrucției ecologice a teritoriului iar execuția este necesar să se facă cu multă responsabilitate pentru prevenirea, atât cât se poate, a oricărei avarii cu consecințe ne dorite.

În optimismul taberei adverse este de notat că, în ce ne privește, România se află pe locul trei în Europa din punct de vedere al rezervelor în gaze de șist. Pe primul loc se află Franța și Polonia, fiecare cu câte o rezervă de cca 5000 de miliarde de metri cubi de gaze, urmate de Norvegia și noi cu 1440 miliarde de metri cubi, toate aflate la adâncimi de 2000-3000 m. În județul Neamț propice exploatarea gazelor de șist sunt disodilele oligocene, rocile mamă de petrol din orogenul carpatic, cele care cantonează bogăția de pești fosili, actualul tezaur al Muzeului de Științe Naturale, precum și Stratele de Audia și Sarata, studiate deja în cadrul programului național legat de eventuala exploatare a gazelor de șist, de către Compania Chevron. În prima instanță însă perimetrele luate în discuție sunt cele din Platforma Bârladului și zona Dobrogei.

Prof. univ. dr. Constantin GRASU

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

(urmăre din pag. 13)

21/1906 – n. **Har. Mihăilescu**, la Vânători, Dumbrava Roșie, (d. 9. 03. 1992, Piatra-Neamț), profesor, poet; absolvent al Liceului „Petru Rareș”, al Facultății de Litere și Filozofie, București, cu „magna cum laude” (1929). La Piatra-Neamț, a pus bazele cenaclurilor literare „Slova nouă” (1947-1948), „Calistrat Hogaș” și „Petrodava”. A debutat cu poezii în „Bilete de papagal” (1928) și la „Universul literar”. Scrieri: „Tâlculuirea lui Har. Mihăilescu”, 1936; „Din cartea vieții”, 1939; „Gândind la depărtări fecioare”, 1943. În antologii: „Construim” (Filiala Piatra-Neamț a U. S. din R. P. R., 1949); „Plaiurile Bistriței”

(1958); „Versuri”, 1969); „Arbori de lumină”, 1979).

■ 21/1939 – n. **Dumitru Irimia**, la Roman (d. 2009, Iași), profesor universitar, lingvist și filolog; absolvent al Școlii Medii (Colegiul Național

Rememorări nemțene

„Roman-Vodă”) și al Facultății de Filologie, Iași, doctor (1976). Lector de limba română la universități din Torino, Milano, Napoli, Salerno și Veneția (1999-2001), director adjunct al Centrului Român de Cultură și Cercetări Umaniste. Scrieri: „Limbajul poetic eminescian”; „Curs de lingvistică generală”; „Structura stilistică a limbii române contemporane”; „Lingvistică – Poetica – Stilistică”; „Introducere în stilistică”; „Dicționarul limbajului poetic eminescian” (coord.); „Dicționarul limbajului poetic eminescian: Semne și sensuri I-II”; „Gramatica limbii române”.

nescian: Semne și sensuri I-II”; „Gramatica limbii române”.

■ 23/1947 – n. **Dumitru Bezem**, la Tarcău, Neamț, Facultatea de Arte Plastice, Iași. Membru al U. A. P. A organizat peste 40 de expoziții personale, din care peste 35 la Piatra-Neamț. A participat a expozițiile județene și de grup organizate de Filiala Neamț a U. A. P. A expus la Strasbourg, Martely – Ungaria. A participat la expoziții din Japonia, Germania, Italia, SUA, Anglia, Canada, Spania, Israel ș. a. Este recunoscut prin ciclurile: „Porți”, „Arlechini”, „Schituri”, „Cascade”. În 1998, participă în cadrul expoziției „Comori spirituale din Neamț” (peisaje mănăstirești), la Champagne (Franța), unde

Scriitorul Adrian G. Romila, deopotrivă critic literar și prozator, este născut în ziua de 29 septembrie 1974, la Piatra-Neamț, a absolvit Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza”, din Iași, secția română-latină, și un master în literatură comparată și folclor. A finalizat în 2005 un doctorat în folclor și antropologie culturală la aceeași universitate. În prezent este profesor la Liceul de Artă „Victor Brauner” din Piatra Neamț. Volumul său, *Imaginea Raiului în cultura populară. Eseu de antropologie* (Timpul, Iași: 2009) a obținut premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași. În 2010 a publicat volumul de eseuri de critică literară *De-a dragostea și drumul. Stații de lectură* (Eikon, Cluj-Napoca). În 2011 a fost distins cu premiul pentru critică literară de către revista „Lucașfărul de dimineață” din București.

Penultima carte e una de proză, *În drum spre sud. Roman de aventură* (Brumar, Timișoara: 2012). Recent a apărut la Editura Tracus Arte din București cu o nouă carte de proză, *Radio în zăpadă (proză ultrascurtă)*. În prezent este membru al Uniunii Scriitorilor din România, desfășoară o bogată activitate publicistică, deține rubrici permanente de cronică literară în „Convorbiri literare” și „Lucașfărul de dimineață” și este redactor la trimestrialul cultural „Conta”, editat la Piatra-Neamț.

Ai debutat cu poezie, te-ai lansat în critică literară, acum cochetezi și cu proza? Care dintre cele două genuri literare va prima în viața ta?

– Da, am debutat în „24 de ore”, suplimentul unui cotidian ieșean, cu poezie, selectat de poetul Lucian Vasiliu (directorul de acum al revistei „Dacia literară”). Am și citit poezie în câteva ședințe de cenaclu, la Pogor și Dosoftei, primit cu destule rezerve. Pe bună dreptate. După, mi-am dat seama că nu am ce căuta în poezie, că vocația mea e mai teoretică, așa că am trecut la eseu și la cronică literară. Încet-încet am primit niște rubrici permanente, în reviste de la București și Iași, mi-am extins colaborarea și prin alte zone, așa că am devenit cumva mai cunoscut. Am debutat în volum cu un eseu de antropologie (lucrarea mea de doctorat), premiat de USR Iași, apoi am ieșit cu un volum de eseuri critice, binișor primit.

Proza e un exercițiu ficțional la care am recurs rar, ca relaxare, ca autotestare, ca efort stilistic și antrenament imaginar. Cu povestiri scurte m-am antrenat, am publicat prin reviste, peste 20 de bucăți... Peste 50 de ani mă văd tot scriind, dacă mai apuc, și aș vrea să fiu perceput ca scriitor, indiferent de genul în care mă manifest. Proza, eseu și critica sunt tot atâtea forme ale spiritului creator.

Cine ți-a trezit pasiunea pentru scris și citit? De unde vine?

Profesorul Adrian G. Romila, la 40 de ani:

„Contează să nu abandonezi și să-ți faci treaba bine”

– Pentru copiii și adolescenții creșcuți în comunism (sunt născut în 1974), lectura era o formă de evadare, singura la îndemână, singura onorabilă. Dvs. știți mai bine ca mine asta. Am fost un devorator de cărți, mama avea o bibliotecă bună. Și am rămas astfel. De scris m-am apucat tot de prin școală, făceam compuneri originale, remarcate imediat de profesoara de română. La fel, în liceu eram printre puținii îndrăgostiți de umanioare (era un liceu de matematică-fizică, Liceul Militar de Marină, mai precis, din Constanța), deci preferatul profesoarei de română și candidatul tuturor concursurilor literare. „Serios” de scris m-am apucat în studenție, unde țineam un cenaclu literar, prin sălile de curs, cu Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici, Șerban Axinte, Bogdan Crețu, Doris Mironescu... Frecventam și cenaclurile ieșene „clasice”, la Casa Pogor, la Casa Dosoftei... Mai târziu s-a născut celebrul

grup „Outopos”, cu revistă și cenaclu proprii, din care colegii mei enumerați mai sus au ajuns critici literari și prozatori, mult mai importanți decât mine (cu excepția regretabilă a liderului nostru de atunci, Codrin Dinu Vasiliu, student la filosofie, o inteligență remarcabilă și un poet promițător, care s-a retras deplin în filozofie, după destrămarea grupului). Eu am rămas mai... discret. Întors în Piatra (am refuzat un post universitar, la catedra de literatură comparată și folclor), am avut norocul grupului viu de scriitori de aici, mai ales al lui Adrian Alui Gheorghe, prin care m-am menținut în formă, în public. A fost între noi o simpatie la prima vedere, dacă pot spune așa.

Ești unul din criticii literari apăruiți brusc acum un deceniu. De ce ai ales să te lansezi în Capitală, (revista „Lucașfărul”), când aveai atâtea reviste în preajmă?

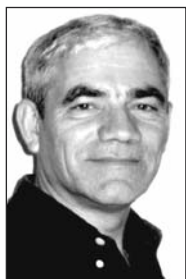
– Trebuie, totuși, să ieși din provincie, dacă vrei să exiști, ca scriitor, și o revistă centrală e o asemenea ocazie. Am scris și pentru Iași, și pentru Cluj, și pentru Botoșani, pe unde am avut deschideri. Ba chiar, la un moment dat, am avut vreo două eseuri mai sobre în regretata „Idei în dialog”. Asta mi-a confirmat, în primul rând, că nu muncesc degeaba și că sunt eligibil, chiar dacă stau în provincie. Acum primesc invitații de a răspunde la anchetele „României literare”, uneori, așa că sunt mulțumit. Și văd că și alți scriitori din Piatra (Adrian Alui Gheorghe, Emil Nicolae, Vasile Baghiu, dvs., Cristian Livescu) sunt „centrali”, sunt chiar de mai de mult. Mă bucur și mă onorează că fac parte dintre ei. Acum contează, cred, cât de bine scrii, nu unde stai, neapărat. Există internetul. La „Lucașfărul” am fost recomandat de Adrian Alui Gheorghe, așa am intrat printre bucureșteni, mai apoi (de altfel, Adrian mi-a deschis multe „uși”, ca optzecist clasic, încă în viață și-n istorii literare). Am primit două premii de critică literară de la „Lucașfărul”, o dată sub Marius Tupan, altă dată sub noua echipă a lui Horia Gârbea. Dar, când a fost să pun umărul la un proiect cultural local, nu am dat înapoi. Am fost în echipa redacțională de la mai vechea „Antiteze”, acum sunt la „Conta”, contează să nu abandonezi și să-ți faci treaba bine. Să scrii valoros.

A consemnat Nicolae SAVA

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

↑ i sunt selectate câteva lucrări pentru Expoziția „Focus Europae”. Multe din lucrările sale se află în colecții de stat și particulare din țară și din străinătate – din Republica Moldova, până în Africa de Sud sau Emiratele Arabe Unite. *La mulți ani, domn' Metică!*(MZ)

■ 23/1950 – n. Nicolae Sava, la Vânători-Neamț, poet, ziarist. A debutat cu versuri, în revista „Tomis” (1969). Anii '80 ai secolului XX sunt anii de consacrare definitivă a scriitorului. Cartea de poeme „Fericit precum mirele” a fost primită favorabil de critica literară. Momentul 1990 este unul important în evoluția sa. Din februarie, începe să lu-

creze ca redactor, la ziarul „Ceahlăul” din Piatra-Neamț. Cu generozitate, dar cu ochi critic, intransigent și cu probitate în materie, Nicolae Sava, este prezent în paginile ziarului, fie scriind despre un singur autor și cartea acestuia, când valoarea

Rememorări nemțene

o impune, fie alcătuiind un grupaj, despre cărți ale unor scriitori din Neamț și din țară. Rubrici permanente în reviste literare românești, redactor la „Caietele de la Durău”, „Antiteze”, „Conta”, „Apostolul” ș.a. Alte volume: „Despre prietenie”; „Privighetoarea”; „Viață publică”; „Proză, domnilor, proză”; „Insolența nopților”.

■ 26/1624 – n. Dosoftei (d. 13. 12. 1693) Istoriile, dicționarele, exegezele literare conțin tot

felul de presupuneri în ce privește originea cărțurului, dar în toate se precizează că acesta, pe numele de mirean Dimitrie, este

neam de mazili de prin părțile Sucevei. Se știe cu certitudine că, pe la 1649, era ieromonah la Probota, în 1658, era episcop de Huși și, peste un an, conducea Episcopia de Roman (1659). Înainte de a ajunge mitropolit al Moldovei (1671), va începe să versifice psaltirea, la care, după propriile mărturisiri, a lucrat vreo „cinci ani foarte cu osârdie”. O copie manuscrisă a textului, se află la Biblioteca Academiei și poartă semnătura lui Dosoftei ca mitropolit.

(continuare în pag. 16)

Mit: Toate persoanele cu autism sunt la fel.

Realitate: Studiile actuale descriu persoanele cu autism ca prezentând caracteristici pe o bază continuă. Toate persoanele cu autism prezintă dificultăți în anumite domenii ale cunoașterii și interacțiunii sociale, comunicării și procesării senzoriale. Toate prezintă de asemenea un repertoriu restrictiv și repetitiv de activități. Cu toate acestea, caracteristicile specifice se manifestă la nivelul fiecărui individ într-un mod destul de diferit.

Mit: Părinții sunt de vină pentru că fiul/fiica lor suferă de autism.

Realitate: Acest mit a fost cultivat de anumiți specialiști care au sugerat că autismul este cauzat de mame cu un comportament rece și distant și care dezvoltă relații maternale foarte slabe sau deloc. În realitate, nu se cunoaște cauza specifică a autismului. În momentul de față se crede că până la urmă vor fi identificate multiple cauze. Cercetarea actuală sugerează drept cauză primară o formă de disfuncție biologică sau neuropsihologică. Din nefericire, unele familii continuă să se simtă vinovate pentru tulburarea copilului lor.

Mit: Oamenii se pot vindeca sau pot depăși autismul.

Realitate: Autismul este o tulburare ce durează toată viața. În momentul de față nu se cunoaște nici un leac. Pe măsură ce persoana se maturizează și învață să mănuiască strategii pentru a face față diverselor situații, caracteristicile vizibile asociate autismului pot deveni mai puțin pregnante. Cu toate acestea, dificultățile în comunicare, socializare, procesare senzorială și în domeniile conexe rămân pe toată durata vieții.

Mit: Persoanele cu autism pot avea și perioade când nu suferă de această tulburare.

Realitate: Autismul este o tulburare pervasive. Acest lucru în-

seamnă că afectează toate aspectele vieții unei persoane. Aceste persoane nu au perioade când suferă de autism și perioade când sunt sănătoase. Genul acesta de remarcă pot fi auzite atunci când specialiștii sau membrii familiei simt că sunt manipulați sau controlați de cineva care suferă de autism sau când o persoană are un comportament atipic pentru un autist. Este însă clar că persoanele cu autism suferă tot timpul de autism. Cu toate acestea, comunicarea poate fi mai ușoară atunci când individul nu este stresat sau când are de-a face cu condiții care sunt mai ușor de înțeles sau de mănuit. Sau, dimpotrivă, un băiat poate avea autism și poate prezenta

pot evita să privească persoanele cu care vorbesc. Unele persoane folosesc privirea periferică într-un mod care te face să te întrebi dacă urmăresc ceea ce spui. Anumite persoane cu autism prezintă dificultăți în a răspunde la mai multe informații furnizate pe cale senzorială. De exemplu, o persoană de la care te aștepti să stabilească contactul vizual poate să nu fie capabilă să-l asculte pe cel care vorbește în același timp. Dacă îi permiți persoanei să se uite în altă parte s-ar putea să fie mult mai capabilă să proceseze informații verbale.

Mit: Elevii cu autism trebuie să urmeze programe speciale și să participe în programe de învățământ

Mit și realitate despre autism

un comportament tipic pentru un copil de 8 ani. Acest lucru nu în-

seamnă că el nu mai are autism. Înseamnă că a învățat sau are capacitatea de a se comporta ca și ceilalți băieți de 8 ani care uneori au probleme, iar uneori fac lucruri foarte bune.

Mit: Persoanele cu autism evită adesea contactul ochi în ochi.

Realitate: Persoanele cu autism pot evita contactul vizual „ochi în ochi” sau îl pot folosi într-un mod atipic. Aceștia ne pot fixa cu privirea vreme îndelungată sau

proiectate pentru persoanele cu autism.

Realitate: Deciziile de plasare trebuie luate în funcție de persoană. Plasarea elevilor autiști într-o singură clasă presupune ca toți elevii cu autism să aibă aceleași nevoi educaționale. Reglementările federale (în SUA) arată o preferință clară în plasarea elevilor cu dizabilități în școlile de cartier. Dacă elevul nu este în stare să beneficieze de învățământul de la școala din cartier, atunci trebuie urmărită o instituție de plasare mai restrictivă. În plus, elevii cu autism trebuie să aibă acces la persoane normale de aceeași vârstă cu ei. În mod asemănător, adulții cu autism trebuie încadrați într-o slujbă și trebuie să locuiască într-o locuință în mod individual. Nu toți indivizii cu autism au aceleași preferințe vis-a-vis de slujbă și de locuință. Unele persoane preferă să trăiască cu alte persoane. Anumiți indivizi preferă să trăiască singuri. Plasarea tuturor într-un mediu rezidențial sau de muncă pentru persoane cu autism s-ar putea să nu fie cea mai bună alegere sau s-ar putea să nu se potrivească cu preferințele sau punc-

tele forte ale individului. Dacă vrem ca persoanele cu autism să participe, să interacționeze și să comunice într-un cadru real, ei trebuie puși în situații care prezintă oportunități și care îi învață abilități și comportamente potrivite. Trebuie adoptat un plan de învățământ care să sprijine realizarea țelurilor individuale. Folosirea unui singur asemenea plan pentru a satisface nevoile tuturor elevilor cu autism se bazează pe presupunerea că toți acești elevi au aceleași țeluri și speră să obțină aceleași rezultate educaționale. În mod clar, fiecare elev este diferit și planificarea ar trebui făcută în funcție de fiecare individ în parte. Nu există un plan de învățământ pentru persoanele cu autism și atât.

Mit: Pentru a se comporta cât mai normal, un copil cu autism are nevoie de îngrijire afectuoasă, de un NU ferm și o bătaie bună din când în când.

Realitate: Persoanele cu autism trebuie învățate să se comporte într-un anumit fel în situații și medii specifice. Spunându-i unei persoane să nu facă ceva și învățând-o reguli negative nu oferi nici o informație referitoare la ceea ce trebuie persoana respectivă să facă. Pedeapsa face loc confuziei, părerii proaste despre sine și comportamentului ezitant. Atitudinile și strategiile pozitive dau cele mai bune rezultate în cazul indivizilor cu autism.

Mit: Persoanele cu autism au de obicei un comportament controlant și manipulant.

Realitate: Deseori persoanele cu autism sunt acuzate că încearcă să controleze sau să manipuleze comportamentul celorlalți sau anumite situații. Este important să realizăm că persoanele cu autism prezintă dificultăți în a citi semnele sociale și contextuale și în a interpreta informațiile senzoriale. Ca urmare, anumite situații care nu sunt prea bine înțelese pot da naștere la anxietate. Aceste persoane pot face toate eforturile pentru a

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

(urmăre din pag. 15)

26/1936 – n. **Gheorghe Bunghez**, la Poiana-Sărată, Bacău. Facultatea de Istorie-Filologie-Filozofie a Universității ieșene. Profesor, apoi diferite funcții de conducere în zona culturii nemțene. Director al Teatrului Tineretului (1981-1986). A inițiat, condus și colaborat la manifestări cultural-artistice locale, zonale sau naționale: Sărbătoarea Eroilor de la Războieni, Sărbătoarea Muntelui Ceahlău, Festivalul Spectacolelor de Teatru pentru Tineret și Copii, Stagiunea simfonică a Filarmonicii „Moldova” din Iași, Festivalul „Vacanțe Muzicale la Piatra-Neamț”, saloane de carte, „Sădoveniana”, Bienala de Artă Plastică „Lascăr Vorel”, „Petro-

dava – 2000”, Stagiunea „Petrodavae Musici Dies”, cicluri de emisiuni la Tele M Plus Piatra-Neamț. Cărți: „Monumente istorice din județul Neamț”, „Județul Neamț – Ghid”, „Petrodava – 2000. Tradiție și continuitate”, „Între «Dragonul» și «Piațeta»

Rememorări nemțene

(1981-1986)”, 2010. La mulți ani, Domnule Profesor!

■ 26/1945 – n. **Constantin Munteanu**, la Fedeleșeni, Strunga, Iași. Facultatea de Fizică a Universității București, fizician la Combinatul de Fire și Fibre Sintetice din Săvinești, director al Bibliotecii Județene Neamț, președinte al CPUN al Municipiului Piatra-Neamț, consilier șef la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Neamț, fizician, la S. C. Fibrex S. A. – Săvinești. Debutează

fluierat în timpul Evangheliei”, „Lacrimile tăcerii”. Teatru: „Valea râsului”, la TT; „Nimic despre Sânziene”, la Teatrul Dramatic Brașov. Scenariu film: „Sezonul pescărușilor”. La mulți ani, Maestre!

■ 28/1937 – n. **Virgiliu Mihăilescu-Bârliiba**, la Roman, profesor universitar, arheolog, cercetător științific. Facultatea de Istorie a Universității București (1961). Muzeograf și director la Muzeul de Arheologie,

Mit și realitate despre autism

Menține uniformitatea ca metodă de a se descurca cu cerințele societății. În plus, maniera în care noi facem anumite lucruri poate să nu aibă nici un sens pentru ei. Încercați să evaluați și să abordați situațiile din perspectiva persoanelor cu autism.

Mit: Persoanele cu autism preferă să fie singure și fără prieteni.

Realitate: Ca noi toți, persoanele cu autism au preferințe individuale referitor la cum vor să își petreacă timpul liber. Unii preferă să fie singuri. Alții vor companie, dar le lipsește poate abilitatea de a interacționa ușor cu ceilalți. Pentru unele persoane cu autism, incapacitatea de a avea relații poate fi o sursă de frustrare și poate duce la depresii.

Mit: Autismul este un handicap atât de grav și fără scăpare încât nu se pot face prea multe lucruri pentru aceste persoane.

Realitate: Autismul este o tulburare complexă, dar toate persoanele cu autism pot învăța abilități care să le permită să trăiască, să muncească și să se distreze în cadrul comunității. Intervenția timpurie, planificarea educațională solidă și informațiile corecte furnizate tuturor celor implicați în viața acestor persoane sunt esențiale în asigurarea unui viitor bun pentru acești indivizi. Trebuie identificate din timp rețelele cuprinzând membrii de familie și alte persoane interesate și implicate pe toată perioada vieții persoanelor autiste. Trebuie accesate serviciile pentru a umple golurile și a furniza sprijin suplimentar. Printr-o educație adecvată, prin cunoașterea preferințelor individuale, sprijin ținut și accesul la oportunitățile comunității, persoanele cu autism pot duce o viață satisfăcătoare și productivă.

Bibliografie: Karen Siff Exkorn – *Să înțelegem Autismul*, Editura Aramis, 2010
* Theo Peeters – *Autismul. Teorie și intervenție educațională*, Editura Polirom, 2010

Elisabeta AZOITEI

Școala Gimnazială „Constantin Panțiru”
Grințieș

Un învățător de excepție

Gheorghe D. Popescu

La 8 octombrie 1895, a fost inaugurat, la Vânători-Neamț, localul nou de școală cu contribuția arhimandritului Chiriac Nicolau.

Întâmplarea fericită a făcut ca, la un local nou, să vină și un învățător de excepție. Gheorghe D. Popescu, născut în anul 1876, la Filioara vecină, fiul lui Dumitru Gh. A. Popei și al Profirei, agricultori din Comuna Bălțătești, a urmat cursurile școlii primare la Bălțătești, gimnaziul la Târgu-Neamț și cursurile Școlii Normale „Vasile Lupu” din Iași. După absolvire, a funcționat un an învățător la Ghindăuani, de unde s-a transferat, învățător și diriginte, la Școala din Vânători. Împreună cu preotul Vasile Bârliiba, pune bazele, în 1896, Băncii Populare „Ștefan cel Mare”. Înființează, împreună cu studentul Ioan Bârliiba și învățătoarea Emilia Teodoriu, Comitetul pentru construirea Monumentului eroilor din Vânători-Neamț căzuți în Războiul pentru Independență. La 21 august 1905, învățătorul Gheorghe D. Popescu (29 de ani) s-a căsătorit cu învățătoarea Elena Todicescu (21 de ani) de la Școala Drăgușeni. Căsătoria a fost oficiată de primarul Gheorghe Isăcescu. Constantin D. Gheorghiu aprecia că „deși tânăr sătenii au considerațiune pentru învățător din cauză că toate pornirile sale au fost în folosul lor [...]: cor la biserică, predici, serbări populare, teatru popular, școală de adulți, bancă populară ș. a.”. Deci învățătorul

Gheorghe D. Popescu se bucura „de o bună reputație, este stimat și respectat de către săteni care își trimit cu drag copiii la școală căci văd că de acolo pornesc exemplele și pildele frumoase”. Culege și publică în colaborare cu Leon Mrejeriu și Simion T. Kirileanu, 1909, la Piatra-Neamț, „Cuza Vodă – istorisirii

pentru popor”. Constantin D. Gheorghiu pomenește și despre „a sa relațiune monografică” pe care Gh. Popescu, cel care își adăugase numelui particula „Vânători”, o scrisese în 1907, lucrare pentru care a fost recompensat cu o caleașcă cu doi cai.

Învățătorul Gh. D. Popescu este menționat între cei 32 învățători din Județul Neamț care s-au distins pe câmpul de luptă în Primul Război Mondial: a fost avansat în grad și i s-a acordat titlul de cavaler al Coroanei României. A colaborat cu Mihail Sadoveanu și Simion Mehedinți la elaborarea mai multor manuale școlare. După 20 de ani de rodnică activitate la Școala „Chiriac Nicolau”, familia Popescu a trecut în învă-

țământul urban, la Târgu-Neamț, unde Gheorghe Popescu vine cu „un stat personal strălucit”. A fost remarcat și apreciat de ministrul învățământului dr. Constantin Angelescu drept „un învățător de excepție” și l-a numit inspector școlar, apoi director în minister, funcție prin care a contribuit la dezvoltarea învățământului primar din România. În 1930, Elena Popescu era institutoare gradul I, cu cinci gradații și lucra la Școala Nr. 1 de Fete din Târgu-Neamț, unde înființează, împreună cu Constantin Stan, în 1919, Cooperativa „Plăieșul”, care va funcționa până în anul 1931.

În 1938, împreună cu Ioan V. Bârliiba și Ioan Păpus, s-a implicat în construirea Monumentului eroilor din Târgu-Neamț, căzuți în Primul Război Mondial. A fost ales deputat în Parlamentul României din partea Partidului Național Țărănesc. A colaborat la diverse reviste: „Șezătoarea”, „Ion Creangă”, „Almanahul învățătorilor”, „Calendarul gospodărilor”, „Doina” ș. a. Scriind despre învățătorul Gheorghe D. Popescu, Constantin Luchian îl numea „vrednicul învățător de la Vânători și Târgu-Neamț”. Deși figură luminoasă a învățământului nemțean, a avut de suferit după 1947. Nemulțumit și dezamăgit, și-a părăsit casa din Târgu-Neamț, în care s-a instalat securitatea, s-a mutat la București, unde a încetat din viață la vârsta de 83 de ani.

Înv. Neculai FLORIAN

Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □ Arte și meserii □

Piatra-Neamț (1964-1974). Cercetător științific la Institutul de Arheologie „A. D. Xenopol” Iași (1980). Doctor în istorie (1975). A condus săpături arheologice la Băta Doamnei, Calu-Iapa, Târzia, Gura Secului și Braniște, toate în Neamț. Din 1991, profesor la Facultatea de Istorie de la Universitatea din Iași. A înființat și a condus Revista „Memoria antiquitatis” (1969-1975). Lucrări: „Tezaurul de la Măgura” (în colab.); „Dacia răsăriteană în secolele VI-I î. e. n. Economie și monedă” (Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei). A îngrijit „Istoria românilor din Dacia Traiană”, de A. D. Xenopol; „Istoria Românilor”, de Nicolae Iorga și „Sistemul bănesc al leului”, de C. C. Kirițescu. La mulți ani, Domnule Profesor!

■ 30/1932, Festivitate Națională, la Mănăstirea Bistrița, prilejuită de împlinirea a 500 de ani de la moartea lui **Alexandru cel Bun**. Au participat: Regele Carol al II-lea, membri ai Guvernului României (primul ministru Iuliu Maniu, ministrul

Rememorări nemțene

Învățământului Dimitrie Gusti), numeroși oameni de cultură, între care Nicolae Iorga, cel care a condus lucrările de deschidere a mormântului Marelui Voievod. A impresionat corul elevilor pietreni condus de muzicologul George Breazul, rectorul Conservatorului din București și Gheorghe Dimitriev, profesor la Școala Normală „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamț.

■ 31/1938 – n **Radu Dănilă**, la Podeni-Bosanci, Suceava. Colegiul Național „Petru-Rareș”.

Secretar de școală (1956-1964; 1974-1993) și bibliotecar la Biblioteca Comunală din Tazlău (1964-1974). Membru în colegiul de redacție al Revistei „La Tazlău” (1998-2007). A frecventat și a citit la Cenaclul „Calistrat Hogaș” din Piatra-Neamț. Înainte de 1989, distins cu premii la diferite concursuri de creație literară. Membru al Societății Scriitorilor din Neamț. Volume (1993-2009): „Leagănul de vise”; „Umbrele luminii”; „Valențe ancestrale”; „Spiritalitate și divin”; „Stropi de cristal”; „Florile inimii”; „Poezii cu formă fixă”; „Omul între pământ și cer”; „Rondeluri, sonete, glosse”; „Pasărea de pradă”; „Printre raze diafane”; „Printre stele și luceferi” ș. a. La mulți ani!

Dinu Huminiuc la 59 de ani:

Nu vin piramidele la tine, te duci tu la ele...

U nul dintre artiștii plastici importanți ai Filialei Neamț a Uniunii Artiștilor Plastici din România, Dinu Huminiuc, a împlinit pe 10 octombrie, 59 de ani. Născut în satul Brătulești din comuna ieșeană Strunga, viitorul artist urmează primele cinci clase în satul natal, iar din clasa a șasea va urma la Liceul de artă „Octav Băncilă” din Iași. În capitala Moldovei va avea

prilejul să asiste sau să participe la evenimentele culturale ale vremii din acest oraș (expoziții, concerte, teatru), dar și să acumuleze experiențe fundamentale pentru viitorul lui artistic de la marii profesori cu care va intra în contact. Urmează cursurile Facultății de arte plastice din Cluj (Institutul „I. Andreescu”), la clasa profesorilor Paul Sima și Victor Ciato. După absolvire se va întoarce la Iași, la o căsuță în Țicău, unde, închis în casă câte 14-15 ore pe zi, va lucra cu materiale neconvenționale (lemn, ștraifuri de carton, ipsos, ceramică, sticlă etc.) obiecte de artă. Se va căsători cu Maria Lozonschi din Piatra Neamț, pe care o cunoscuse într-o vacanță de Crăciun (ea, studentă la științe economice), iar din 1981 se va instala definitiv la Piatra Neamț, integrându-se în mișcarea plastică nemțeană. Va expune pe simezele nemțene și în țară, se va implica, împreună cu colegii de la Filiala Neamț a UAP, în multe proiecte comune dar și cu scriitorii nemțeni. Astfel, va ilustra o serie de cărți ale poetului Emil Nicolae și revistele literare din Neamț (*Conta, Panteon, Antiteze*), dar și din Iași (*Convorbiri literare*), Satu Mare (*Poesis*), Bacău (*Ateneu*). După debutul său expozițional din 1977, de la Cluj și Alba Iulia, va participa la numeroase expoziții personale sau colective, tabere de creație sau biennale de la Piatra Neamț, Iași, Suceava, București, Bacău, Târgu Mureș, Sibiu, Baia Mare, Oradea, Budapesta ș.a. Dinu Huminiuc este recunoscut ca fiind unul din cei mai importanți pictori români care au realizat pictură în frescă la numeroase biserici din Neamț. În 2008 va fi declarat „Omul anului în artele plastice” de ziarul *Ceahlăul*. Lucrările artistului se află în colecțiile unor instituții de stat, muzee din România, Franța, Spania, Germania, Israel, Italia, dar și în numeroase colecții particulare. Întrebat dacă un artist are nevoie și de sinceritate în arta pe care o face, Dinu Huminiuc a răspuns: *În tinerețe am avut o idee de genul ăsta. De aceea poate și*

expun foarte puțin. Nu țin neapărat să mă duc eu la lume, la public. Am vrut ca, încet-încet, lumea să ajungă la lucrările mele. Nu vreau să arăt pe stadioane ce „ou de aur” am făcut eu. Pe pământul ăsta nu vin piramidele la tine, ci te duci tu la ele. E mult orgoliu în ceea ce spun. Un artist trebuie să aibă și orgoliu. (N. S.)

Vechi rareșeni

M ai sunt puțini oameni din cei care au învățat la „Rareș” în perioada grea a războiului. Cei care mai trăiesc sunt octogenari și tind spre nouăzeci de ani. Profesorii din acel timp mai sunt doar în memorii. Unul dintre elevii de atunci este domnul Ioan Bostan, inginer, al doilea soț al doamnei Verona Iacob, profesoară de istorie la liceul despre care vorbim, fost elev al Liceului „Petru Rareș” în perioada 1940-1947.

În una din serile verii care abia a trecut, discutând despre anii de școală și văzând că are ce-mi spune, l-am rugat să treacă pe hârtie câteva din amintirile de elev. Mi-a trimis vreo zece pagini A4. Am selectat momentele mai importante rămase înscrise în memoria distinsului domn, precum și eroi ai acelor evenimente.

Domnul Bostan își începe epistola cu o însemnare despre profesorul de naturale, Gheorghe Calin. În clasa întâi de liceu a învățat cu el anatomia corpului omenesc. Deși grav bolnav, TBC osos, profesorul își făcea datoria cu prisosință. De la el, scrie domnul Bostan, știe și acum circulația sângelui sau sistemul osos ale omului. Când eram și eu elev la „Liceu Petru Rareș”, 1943, Gheorghe Calin mai preda Anatomia. Nu era chip să nu-ți intre în cap denumirea oaselor. De la muzeul liceului, se afla la etaj, unde este acum cancelaria profesorilor, aducea în clasă un schelet al corpului omenesc și dacă nu știai de *cubitus* și *radius* te trezeai cu niște *fa-lange* peste cap, așa că scheletul cu țeasta lui cu dinți albi și orbite goale, te bântuia și noaptea.

Despre profesorul Ciornei, de franceză, domnul Bostan spune că ținea mult la conjugarea verbelor. La verificarea cunoștințelor, Ciornei venea printre bănci lângă elevul pe care-l asculta. Dacă cumva se poticnea, îl ridica de perciuni. Elevul, scrâșnind din dinți, repeta după profesor: *Je suis, tu es, il est, nous sommes, vous êtes, ils (elles) sont.*

Profesorul Ciornei, de mai multe ori, și-a recunoscut severitatea în fața elevilor și faptul că unii din ei nu-l iubeau: *Știu că unii dintre voi doresc, dacă voi fi mobilizat și voi merge pe front, să nu mă mai întorc. A avut premoniție. A murit pentru Basarabia.*

Un fel de Domnul Vucea era profesorul de geografie, Gheorghe Panait Popovici. Îi scotea pe școlari la tablă să deseneze, din memorie, hărțile. Dacă nu știai să faci desenul, te trăgea și el de perciuni. Se mai întâmpla ca unii să greșească notarea punctelor cardinale. Atunci bietul elev era izbit cu capul de tablă. Ieșirea lui la pensie în 1942, spune domnul Bostan, a făcut să scadă numărul corijenților și repetenților.

Alți profesori renumiți de la Liceul „Petru Rareș” în acele timpuri au fost Leon Roic, la germană, și Haralambie Mihailescu, la latină. Roic era și directorul internatului. Știu și eu, de la colegii care locuiau la internat, că-i scotea la

ora șase la exerciții de înviore, indiferent de vreme. Când făcea controlul igienei corporale îi lăsa în costumul lui Adam, iar pe vinovați îi lovea cu o vargă. În relațiile cu elevii, spune domnul Bostan, și o știu și eu, Roic folosea un vocabular aparte: *Hai sictir de aici, căcăosule!* (Scuzată-mi fie scrierea acestei expresii).

Profesorul Mihailescu, deși la fel de exigent, avea o altă structură, una umanistă. După cum se știe, era și poet. Am avut prilejul să văd o teză corectată de dumnealui, Era toată roșie. Orice cuvânt greșit era rescris corect, nu se mulțumea numai să sublinieze greșelile, cum făceau alți profesori sau mai fac.

Un alt profesor despre care scrie interlocutorul meu în epistola sa este domnul Marinoiu, de limba română, un om cu un auz foarte slab. Câte minunății se făceau la orele lui! Comunicare orală între elevi era în vogă. Nu trebuia să te vadă că îți miști buzele că înțelegea tot ce spui. La tezele din ultimul trimestru, când era cald și se țineau geamurile deschise, elevii din cursul superior, care aveau ore la parter, comunicau cu exteriorul.

Opus profesorului Marinoiu, era profesorul de geografie, Vasile Velea, Țilică cum îi ziceau elevii, dar și colegii lui din cancelarie. Purta ochelari cu niște lentile groase, cu multe dioptrii. Rareșenii îl țin minte nu numai pentru farsele ce i le făceau din cauză defectivității oculare,

ci și pentru însușirea temeinică a geografiei României.

Domnul Bostan își încheie bogata lui însemnare, anii de școală la Liceul „Petru Rareș”, cu un post-scriptum, în care își exprimă regretul că adolescența și copilăria au fost marcate de vremuri grele, de război.

Însemnările dumnealui ne vorbesc despre unele minusuri, năstrușnicii ale învățământului din acel timp. Liceul „Petru Rareș”, însă, și în acele condiții, și în altele de mai apoi, la fel de vitrege, a ținut ștacheta pregătirii sus, de pe băncile lui plecând în lume doctori, profesori de toate gradele, ofițeri superiori, juriști de renume, literați, ingineri. Glumele, unele necazuri adolescente sunt doar aduceri aminte. Cu ele, unii octogenari, printre care și eu, foști elevi ce am ucenicit pentru însușirea buchilor pe băncile „Rareșului”, ne umplem bătrânețile cu regretul că timpul este ireversibil.

Emil BUCUREȘTEANU

Ranger Junior în Parcul Național Ceahlău

(urmăre din pag. 1)

Ceahlău la 22 mai 2014, concentrată pe identificarea de specii floristice și faunistice, parcurgându-se traseul de la Fântânele și cel de la Cascada Duruitoarea, fiind înso-

țiți din partea PNC de un biolog și un geolog.

O a doua importantă etapă a sa a fost tabăra de la cabana Dochia, care s-a desfășurat în perioada 25-29 august 2014. S-au parcurs aproape toate traseele muntelui: Jgehabu cu Hotaru', Lutu Roșu, Fântânele, Poiana Maicilor, Stănilile, tinerii fiind impresionați de bogăția de flori de colț, dar și alte specii de orhidee ale muntelui, aflând că sunt specii ocrotite și ei trebuie să fie ocrotitorii acestor minunății. De la reprezentanții Direcției de Administrare a Parcului Național Ceahlău au aflat care sunt regulile de vizitare în diversele zone de protecție ale parcului, care sunt pericolele care îi pot pândi datorită ignoranței sau nepăsării și care ar fi măsurile pe care le pot lua ei ca rangeri juniori.

Muntele Ceahlău nu reprezintă doar frumuseți naturale, ci și itinerarii ale spiritului, de aceea, în cadrul proiectului s-a purces la identificarea în teren a stâncilor cu legende și fotografierea lor, ur-

mând ca apoi să se nască o carte intitulată chiar așa, „stâncile cu legende”, care nu va lipsi din școlile din jurul muntelui și nu numai.

În zilele de 25 și 26 septembrie 2014 s-a desfășurat ultima mare etapă a sa, sărbătorirea „zilei ariei protejate” și diseminarea proiectului. Reprezentanții celor șapte școli, ai Direcției de Administrare a Parcului Național Ceahlău și ai comunităților locale din jurul Ceahlăului s-au întâlnit la Durău, la sediul DAPNC, pentru diseminarea proiectului. Filmul proiectului a fost vizionat cu imagini despre activitățile desfășurate, cu specii de plante și animale identificate, cu formațiuni stâncoase, cu discuții cu tinerii, cabanierii și alți oameni ai muntelui. Au fost prezentate și fotografiile cele mai reușite ale proiectului realizate de profesori și elevi și s-au împărțit materialele editate: pliante, ghidul de bună practică (revista proiectului), îndrumarul montan.

După diseminarea rezultatelor, elevii din Grințieș și Ceahlău nu s-au

putut abține de la o nouă ascensiune montană, întâlnindu-se pe vârf de munte cu cei din Bicaz Chei. După amiaza zilei 25 septembrie a fost una cu soare și cu privesți superbe asupra muntelui Ceahlău și a văilor adânci ce-l înconjoară. Dimineața i-a întâmpinat pe tinerii cursanți cu fulgi mari de zăpadă. Deși se părea că orice activitate va fi compromisă, vremea s-a domolit și pe la orele unsprezece tinerii din cele trei școli au urcat pe Toaca și au ajuns până la Ocolașul Mic și Masa Dacică.

Echipa de proiect condusă de prof. Cristian Vatamanu speră că va obține o nouă finanțare pentru un nou proiect în anul viitor ca să poată încheia noi grupuri de iubitori ai muntelui din alte școli ale județului, din zona sa montană, dar și din zona de șes, căci protejitorii ai muntelui pot fi cu toții, dar pentru aceasta este nevoie ca Ceahlăul să fie dezvoltat cu toate minunățiile sale și să primească ceea ce se numește „cultura muntelui”.

Asociația culturală „Arte. Ro” laureată în Portugalia

(urmăre din pag. 1)

frumoasă, obținând locul II. Andrei Nuțu, a reușit cu una dintre acuarelele sale, performanța de a primi premiul al II-lea la secțiunea individual, locul I fiind atribuit unui tânăr din Moscova.

Andrei și Delia, sunt membri ai Asociației Culturale „Arte.ro” de mai mulți ani, s-au implicat în numeroase proiecte și frecventează Cercul de Pictură din cadrul Asociației. Ei au obținut în decursul timpului numeroase premii la competițiile de artă pentru copii, naționale și mai ales internaționale. În cei 4 ani de viață, Asociația a primit peste 50 de premii la prestigioase competiții internaționale de artă plastică destinate elevilor, ducând – așa cum s-a mai consemnat în paginile APOSTOLULUI – prestigiul orașului Piatra Neamț și al culturii române cam pe toate meridianele lumii.

SUMAR

Elisabeta AZOIȚEI – Mit și realitate despre autism (pag. 16)
 Emil BUCUREȘTEANU – Vechi rareșeni (pag. 18)
 Daniel DIEACONU – Ranger Junior în Parcul Național Ceahlău – un proiect pentru ocrotirea muntelui (pag. 1-19)
 Neculai FLORIAN – Gheorghe D. Popescu (pag. 17)
 Mihai FLOROIA – 2014 – anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni (pag. 3)
 Constantin GRASU – Gazele de șist și povestea drobului de sare (pag. 14)
 Mihai-Emilian MANCAȘ – In memoriam Lucian Corneanu (pag. 4)
 Veronica MIHĂILESCU – Școala de la Băltățești (1945 – 1948) (pag. 12)
 Florentina MOISE – VASILIU – Mesaj pentru cititorii revistei „Apostolul” și întreg personalul din școlile județului Neamț (pag. 8)
 Florentina MOISE-VASILIU, Gabriela-Livia CURPĂNARU, Lăcrămioara TINCĂ – Proiecte europene: „Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar din mediul rural în sprijinul formării de competențe cheie relevante la elevi” (pag. 7)
 Raluca NACLAD – Subpământeanul la TT (pag. 20)
 Daniela NEAMȚU – Societatea cunoașterii și inovația (pag. 8)

Niculina NIȚĂ – Târgul de carte Libris 2014 (pag. 8)

A. OPRIS – Bursele „Marsat” – o investiție în viitorul copiilor defavorizați (pag. 11) * Cu liceenii la film... (pag. 10) * Dascălii „Academicienii”... (pag. 10) * După mulți ani de căutări: Schele la „Roman Vodă”! (pag. 10) * Mat la... prejudecăți (pag. 11) * Trepte „Wiki” la școala „Calistrat Hogaș” (pag. 11)

Ioana PETREUȘ – Accesul la educația de calitate în condițiile crizei economice (pag. 2)

Cristina PIETRARIU – Asociația culturală „Arte. Ro” laureată în Portugalia (pag. 1-19)

Dumitru RUSU – Cine știe? (pag. 4) * Intransigentul revizor Caragiale (pag. 10) * Trei povești adevărate (pag. 11)

SAVA – Infocult (pag. 2, 3, 4, 5, 6, 7)

* Profesorul Adrian G. Romila, la 40 de ani: „Contează să nu abandonezi și să-ți faci treaba bine” (pag. 15)

Victor TÂNĂSESCU – Trei țărani talentați povestitori (pag. 13)

Constantin TOMȘA – Rememorări – octombrie (pag. 12, 13, 14, 15, 16, 17)

Dumitrița VASILCA – Meșterul împătimit de lectură (pag. 5)

Mircea ZAHARIA – Biruit-a gândul: Constantin Tomșa – Un dicționar al literaturii din județul Neamț (pag. 1-6)

TEATRUL TINERETULUI PIATRA NEAMȚ

Stagiunea 2013-2014

Subpământeanul

de Hristo Boytchev

În distribuție: *Victor Giurescu, Răzvan Bănuț, Ioan Paraschiv, Adina Giurescu, Corina Grigoraș, Rareș Pârlog*

Un spectacol de *Tudor Tăbăcaru*, scenografia: *Romulus Boicu*

Poate că viața e vis și moartea e Viața, ne repetă înțelepții de la Socrate până la romantici. Scriitorul Hristo Boytchev, în prezent cel mai de succes dramaturg bulgar, preia această gravă afirmație și o transformă într-o cavalcadă de situații comice, în care sunt prinși, ca într-un năvod, oameni roși de ambiții inutile și efemere ca și visul. Ochiul diabolic al banului deoache, punând pe chipul celui deocheat măștile meschinăriei.

Dincolo de umor, plutește, însă, un avertisment: banii ne costă, adeseori, prea mult.

Raluca NACLAD

REPERTORIUL stagiunii 2013-2014

■ O ... Ladă

creație colectivă după Ion Creangă

text: *Gențiana Ionescu*, scenografie: *Romulus Boicu*, muzică și versuri: *Ada Milea*, regie: *Alexandru Dabija*.

■ Jurnalul unor nebuni

montaj dramatic din povestirile și teatrul scurt ale lui Cehov și monologul lui Gogol, un spectacol de *Louise Dănceanu*.

■ Hippolytos

după Euripide, regia și scenografia *Horațiu Mihaiu*, univers sonor *Cezar Antal*.

■ Gărgărițele se întorc pe pământ

de *Vasili Sigarev*, regia *Alexandru Măzgăreanu*.

■ Contra iubirii

de *Esteve Soler*, regia *Bobi Pricop*, scenografia *Adriana Dinulescu*, muzica *Cezar Antal*.

■ Frumoasa călătorie a urșilor panda

povestită de un saxofonist care avea o iubită la Frankfurt de *Matei Vișniec*, regia *Adrian Tamaș*.

■ Vicleniile lui Scapino

de *Molière*, adaptare scenică *Alexandru Măzgăreanu*.

PROGRAM AGENȚIA TEATRALĂ:

Marți – Vineri: 11-12 și 16-19; Sâmbătă – Duminică: 16-19 ●

Se pot rezerva bilete la adresa de e-mail: rezervabilett@gmail.com

(de luni până vineri) sau la numerele de telefon: **0752.149.735, 0233.211.036** ●

Pentru a fi valabile, biletele aferente rezervărilor trebuie achitate cu două zile înaintea spectacolului.

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățămant Neamț și Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999).

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei

● **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicei, Dumitrița Vasilca

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE: Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Gheorghe AMAICEI, Liviu RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: Mircea ZAHARIA – redactor șef, Constantin TOMȘA – redactor șef adjunct,

Mihai FLOROAIA, Nicolae SAVA, A. OPRIȘ – subredacția Roman, Dorian RADU – DTP;

Florin MOLDOVANU – editor online, Carmen DASCĂLU (secretar)

ISSN - 1582-3121

Redacția și administrația: str. Petru Rareș nr. 24, Piatra Neamț.

Tel/fax: 0233.22.53.32

revista_apostolul@yahoo.com